

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A városokért.

Irta: **Éhen Gyula** országgyűlési képviselő.

Budapest, július 1.

Az erős magyar állam felépítésének eszközül helyesen jelölte meg mai cikkében ifj. **Abrányi Kornél** a közigazgatás reformját. És teljesen igaza van abban is, hogy a nagy, szerves reform lebeg **Széll Kálmán** szeme előtt akkor, mikor az adminisztráció javításán és egyszerűsítésén dolgozik. Az egyszerűsítésről szóló törvényt bátran tekinthetjük a közigazgatás egész komplexumában elkövetkezendő reformok határozott és komoly előkészületének. Ugyanígy kell megítélni a közérdeki közgazgatási tanfolyamok országos szervezését is.

Ezeket a bevezető fontos törvényalkotásokat nem a közvetlenül érdekelt vármegyék és ezeknek alsóbb tagozatai kezdeményezték, hanem a belügyi kormányzat bölcs vezetése, mely a százféle, a bizonytalan és ide-oda kapkodó közigazgatási eljárás helyébe minden érdeket kielégítő, *egységtelű eljárást* kívánt statuálni s már ezzel megadni a közigazgatás terén a jogbiztonságnak egyik garanciáját.

Míg azonban az egyszerűsítésről szóló törvényben inaugurált új rend az egész vonalon erős gyökeret verhet; s míg a tanfolyamok elegendő számú erőket bocsáthatnak rendelkezésre, ebbe idő telik. Mert nem volna célszerű a községek és vármegyék rendezésének reformját életbeléptetni oly időben, midőn még a kezdeményező és mintegy alapvető intézmények sem tudtak az idő és a gyakorlat rövidsége miatt eléggé megismerni.

Ha tehát egyrésztől célszerűségi szempontból helyes a községi és vármegyei közigazgatás terén megalkotandó reformok életbeléptetésének kellő időpontját bevárni, akkor másrésztől itt van már legfőbb ideje annak, hogy a városok rendezésének nagy kérdése külön törvényben nyerjen mielőbb megoldást.

A nagy reformnak a városi és községi közigazgatásból kell kiindulnia, amint azt illetékes helyről is nem egyszer proklamálták.

Míg a vármegyék és községek csendes mozdulatlanlanságban, de annál várakozóbb kíváncsisággal néznek az új rendezés elé, addig a városok már rég mozgolódnak; polgármestereik már három egymásután következett éven át gyűltek össze országos tanácskozásra; mert érzik és tudják, hogy az ország közjára, a nemzet jövődjéért fejlődésének sorsa jórészt a városok kezébe van letéve s ezeknek a nagy feladatoknak betöltésére a városok mai szervezete gyenge és erőtlene.

Az a mozgalom tehát, mely az ország városaiban megindult, a fejlődés természetes processzusa, mely nem új intézményeket követel, hanem a meglévő kereteknek a feladatok nagyságához mért oly berendezést és organikus tartalmát, melynek segítségével bátran szembeszállhat annak a misszióknak a nehézségeivel, mely a kulturhaladás, a közgazdasági élet és a magyar nemzeti érdekek szempontjából a városokra vár.

Ezuttal nem kívánok reámutatni azokra a határvonalakra, melyek az intellektuális erő mértéke szerint osztályozzák az egyes városokat. Csak egy közös vonást, egy közös célt állítok előtérbe; s ez nem más, mint a városoknak az a hazafias törekvése, az a politikai dogmája, hogy számottevő tényezői kívánunk lenni az egységes magyar állam kiépítésének.

Hogy azonban a városok ezt a közös céljukat elérhessék, ahhoz nagyobb és hatályosabb erőfeszítésre van szükségük.

A legelső feladat az legyen, hogy minden város a *higiénikus követelményeknek megfelelő módon rendezkedjék be*, hogy lakosainak jogos egészségi követelményeit biztosítván, ne csak a népesség helyi szaporodását mozgátsa elő, hanem egyuttal a kényelem és biztonság kecségtető állapota a városba költözésre is buzdításul szolgáljon.

A higiénikus követelmények kielégítésére irányuló sürgős vágy tehát az, mely a polgármestereknek immár harmadik országos értekezletében következetesen előtérbe helyezi az átruházott hatáskörben teljesített funkcióknak megfelelő rekompensációját. És ebben teljesen igazuk is van. Mert ha már az állam saját érdekeinek, tehát céljainak megvalósítására irányuló feladatok, illetőleg funkciók teljesítésével a városokat bizza meg, akkor méltán elvárható, hogy az állam helyett és ennek érdekében teljesített munka és költségek arányában a városok kártalaníttassanak.

Hiszen a közegészség érdeke is állami cél; tehát ennek megvalósítása is állami feladat. És mert a városi életben rejlő intellektuális erő azt javalja, hogy a közegészségi feladatokat is a városok funkcionáriusai teljesítsék, ime még ezeket a közegeket is a városok kénytelenek fizetni. Holott Angliában a közegészség ügyét a városi hatóságok mellett működő, tehát koordinált állami szervek látják el.

Hol van még az adóbehajtás, községi és rendőrbíráskodás, hol van a katonai ügyek ellátása?

Ezen funkciókat a városok kivétel nélkül átruházott hatáskörben teljesítik a nélkül, hogy rekompensáltaknak.

Tudja azt mindenki, hogy a városok tulajdonképp részben a viszonyok fejlődése folytán anyagilag erősen meg van terhelve egyrészt; de másrésztől látjuk azt az égő vágyat, melylyel a városok a modern haladás és fejlődés útján előre törni kívánnak; tehát első sorban a modern higiénia követelményeinek megfelelő módon óhajtanak berendezkedni. Nos tehát, ez a tudat érthetővé teszi mindenki előtt azt a jogosnak mutatkozó kívánalmat, hogy az állam a helyette teljesített feladatok mértékének arányában kárpótolja a városokat; nem azért, hogy az eddig elviselhetőknek bizonyult terheiket kevesbitse; nem

TÁRCA

A levél.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: **Jules Richard.**

Körülbelül két hete voltam már a vidéken az én jó Porignac barátomnál s ott ültünk egy délután a heliotróptól illatos verandán. Csudálatos délután volt, az egyre gyöngyöző nap sugarak éreztetik már a közelgő őszi varázsát.

Porignac a császárság volt tisztje volt, aki meglehetősen előrehaladott korban házasodott meg, elvett egy bájos angol nőt, Napoleon rajongó tisztjelöltjét, aki hőse dicsőségének fényéből néhány sugarat az ő fején is látott ragyogni. Csak egyetlen gyermekük volt, a kis Gaston. A csinos, barnahajú fiú a szomszéd szobában ült egy asztalnál. Egy tollszárat hengergetett az asztalon és bus pillantásokat vetett két kis kutyára, melyek szilajul ugrándoztak lent a réten.

Szánalom támadt bennem ez iránt a kis fogoly iránt, aki ezen a pompás napon bent ült a komor szobában, amely a nap sugarától elárnyalt veranda szomszédságában még homályosabbnak teistett, mint másszor. Nem állhatam meg, hogy meg ne kérdezzem barátomtól: hogy is lehetsz ilyen köszívű, bezárni ezt a fiút ilyen szép időben?

— Mihelyt megtanul írni, kedves barátom, rögtön békében hagyom. S ő nagyon gyorsan tanul. De meg kell tanulnia az írást, még pedig jól. Értetted?

— Talán azért, mert a te szarkaláb betűid úgy táncolnak?

— Ez is egy okkal több, mert vigyáznunk kell arra, hogy kiöljük gyermekeinkből mindazokat a hibákat, amelyek bennünk megvannak. Azonkívül...

— Szegény Porignac, tulságosan sokat élts a vidéken. Egészen nyárpolgár lettél már.

Porignac élénken félbeszakított:

— Nem bánom én, szidhatsz, ameddig akarsz, tarthatok nyárpolgárnak, de ha tudni akarod, elmondhatom neked, mért viselem annyira a loke-men, hogy a fiam jól tanuljon meg írni. Régen volt... még akkor, amikor még nem tartottál volna nyárpolgárnak. Baden-Baden akkor teljes virágjában volt, Monte-Carlo pedig csak egy kis halasztány. Mindenki, aki csak az elegáns világhoz tartozott, ott gyülekezett össze júliusban. Páris az ásitásig üres volt... A klubban egy lelket sem lehetett látni... s én abban az esztendőben a városban maradtam... mert...

— Képzem, hogy miért. Szőke vagy barna volt az ok?

— Hallgass... Gaston meg találja halani. Szóval keservesen unatkoztam a Rue Taiboutban lévő kis lakásomban, mikor egy reggel levelet hoz nekem a postás... A levélben pénzt kértek tőlem. Nem azok közül a rendes kéregetőlevelek közül való volt, amelyek egész sereg balesetet, szerencsétlenséget sorolnak fel, majd régi ragaszkodásról beszélnek, halálra hivatkoznak; nem. Csak egészen röviden így szólt: „Nincs egy fillérem, küldj rögtön háromszáz frankot, hogy kifizethessem a fogadót és visszamehessek Párisba.” Rettenetesen csunya irás s az a macskakarmolás Baden-Badenből volt kelteve. És az

aláírás, ami az egészben a legfontosabb, egyszerűen olvashatatlan! Betűről-betűre vizsgálódtam s kutattam az emlékezetemben, hogy ugyan ki követhette el ezt a rémes irakifkát. Képtelen voltam valami kis nyomra bukkanni, amely a helyes irányba vezessen... Baden-Badenből? Akkoriban legalább háromszáz barátom volt Baden-Badenben és azok között is legalább kétszázkilenevenkilenc, akik ott tudták hagyni az utolsó Louis d'orjukat. És azt a szerencsétlen nevet mégis meg kellett tudnom!... Két napig egyebet sem tettem, mint ezen törtém a fejemet és mindenkinek megmutattam a titokzatos aláírást, aki csak az utamba került — de hiába. El nem mondhatom, milyen nagy izgalmat okozott nekem a dolog. Akkoriban még meglehetősen zölden gondolkodtam. Azt tartottam, hogy gyávaóság az, ha az ember megtagadja barátjától a kölcsönt s a legjobban az a gondolat gyötört, hogy hátha csakugyan valami kedves emberem az, akinek az aláírását lehetetlenség volt kibetűzőm. Távíratotam is vagy tíz-tizenkét legjobb barátomnak — de egyikük sem volt az, aki a levelet írta.

Akkor nagy szorultságomban irázzakértőkhöz mentem. Az egyik úgy vélekedett, hogy az a név Larmande s azt mondta, hogy a bíróság előtt is fenntartaná véleményét. A másik azt állította, hogy kétségtelenül Sutinais a levélíró neve — és ugyancsak hajlandó volt a bíróság előtt is ugyanazt vallani. A harmadik végül a mellett kardoskodott, hogy nem is név az az ákombákom, hanem csak valami szó, üdvözlétféle, vagy más egyéb.

De sem Sutinais, sem Larmande nevű emberit teremtményeket nem ismertem. Átlapoztam

azért, hogy tökegyüttésre nyújtson alkalmat; hanem azért, hogy legyen minden városnak elégséges anyagi ereje ahhoz, hogy a modern higiénia követelményének megfelelően miből berendezkedhessenek.

Lám Horvátország és Szlavonia belügyeinek költségeit az anyaország biztosítja; a városok és községek személti és anyagi érdekeinek előmozdítása céljából az állami borítal- és huszfogyasztási adókat minden ellenérték szolgáltatása nélkül, tehát *ingyenesen* mégis a horvát és szlavon községek és városok kezelik saját hasznukra.

Ha lehetséges ez ott, mért ne volna lehetséges ez az anyaországban, ahol oly nagy és fontos feladatok várnak a városokra; hol anyagi segélynyújtás nélkül az urbanitás jellegéből természetesen folyó legelkerülhetlenebb követelmény, a higiénikus berendezkedés sem válik lehetővé.

És ha már e részben a megfelelő fedezet rendelkezésre áll, a megalkotandó városrendezési törvény csak általánosságban utaljon emez intézmények létesítésének kötelező voltára; mert a gyakorlati kivitel, a törvény végrehajtásának módjait már a helyi viszonyok állapítják meg; ezekhez kell alkalmazkodnunk.

Magyarország nincs abban a szerencsés helyzetben, mint többek között akár Olaszország, akár a nagy német birodalom, akár pedig az osztrák örökös tartományok, vagy a helyi önkormányzatra való különös tekintettel Angolország.

Magyarország városainak nincsenek régi, becses intézményei, melyeket a változott viszonyok követelménye szerint alapul véve, kereteiket a haladó kor igényeinek megfelelő modern tartalommal lehetne kitölteni.

Magyarország nem állt tartományokból, fejedelemségekből és hercegségekből, amelyeknek urai, ha mást nem, legalább országuk székhelyét az ipar, kereskedés, tudomány és művészetek, szóval a kultúra és közgazdasági központjaivá iparkodtak tenni. Városainknak — a vármegyéktől eltérőleg — nincsenek történelmi tradíciói, melyek a meggyökereedett intézményekben bírják az idők viharával dacoló polgári szabadság biztosítékait.

A városok, önerejükre hagyatva, a nyert privilégiumok és szűkre szabott helyi önkormányzat korlátai között fejte ki munkálkodásukat, nem válhattak az ország felvirágztatásának elsőrendű tényezőivé.

Ámde a kiváltságot rendnek ama ma-

a klub évi jelentéseit, sorra nézegettem a cím- és lakjegyzék névsorát... Hiába! Szinte lázban voltam már és őszintén megvallva már meg is feledkeztem első és legfőbb szempontomról, hogy barátomat a pénzzavarából kisegítem és inkább csak az a probléma kötötte le minden érdeklődésemet, hogy a titokzatos nevet kiderítem...

A harmadik napon valami sugallat szállt meg... egy egészen egyszerű mód jutott az eszembe, amelyre addig nem gondoltam. Irta Badenbe, hogy küldjék el nekem azoknak a franciaiknak a névjegyzékét, akik akkor a szerencsés barátom részéről megnevezett fogadóban laktak. Tudniillik irni akartam az összes ismerőseimnek abba a hotelbe. Ez a gondolat rendkívül megnyugtató volt... és nagy szükségem is volt erre a nyugalomra, mert valami egészen érthetetlen buzgalommal vettem rá magamat erre az ügyre, mintha csak végzettszerű titkos erő sarkalt volna.

A harmadik napon nagyon korán fekédtam le. El is aludtam hamarosan. Meg kell említenem, hogy nagyon megszoktam, hogy éjjeli lámpa mellett aludjak. Még most is ez a szokásom. Nem tudok sötétben aludni. Akkor éjszaka aztán csudálatos dolog történt... nem szabadulhatok meg valami sajátságos érzéstől, ha rá gondolkodom... Hirtelen valami pattogó zaj riasztott fel. Kétségtelenül a lámpa okozta ezt, amely elaludt, mert mikor felébredtem, teljes sötéttségben voltam... Elsőben is valami megmagyarázhatatlanul aggasztó érzés szorította össze a torkomat, aztán, még mielőtt időm lehetett volna arra, hogy magamhoz térjek, igen, kedves barátom, egy hangot hallottam, te azt fogod mondani természetesen, hogy tulságos idegfeszültség volt, de én tisztán hallottam, amint egy hang ezt susogta nekem egészen tisztán:

„Jacques de Mire“. Hideg borzongás futott végig rajtam. Abban a pillanatban teljesen magamhoz tértem, kipattantam az ágyból, világot gyújtottam és még egyszer elolvastam a badenbadi levelet. Hogy is eshetett az meg! Most már olyan könnyű volt kibetűzni azt a nevet! Jacques de Mire egyik legkedvesebb fiatalkori barátom volt, de később kissé elkerültünk egymástól, majd itt-ott találkoztunk futólagosan, kezet szorítottunk egymással, egy-két szentimentális visszaemlékezést teleloventtünk s az néhány esztendőre megint elég volt nekünk... Szegény Jacques! Persze, hogy megkapja a hátramaradt frankot... Megnéztem az órát: éjfél volt. Akkor már semmit sem lehetett csinálni, de reggel rögtön intézkedem!... Hanem a felvilágosító, bocsánatkérő levelet azonnal megirtam, majd a pénz is beletettem és végül lepeccselttem. Ezenközben az a halk hang megint az eszembe jutott és akkor újra úgy éreztem, hogy egészen Jacques hangjához hasonlít. „Milyen különös is a visszaemlékezés működése az agyunkban!“ — mondtam magamban. „Hogy is juthatott az eszembe alvásközben Jacques hangja és neve?“ Megnyugodva, lecsillapulva fekédtem vissza az ágyamba és nem gondoltam többé a sötét szobában a suttogó hangra... nem, éppenséggel nem gondoltam többé rá... mindaddig, amíg Baden-Badenből táviratot nem kaptam, hogy pénzeslevelemet visszaküldés végett átadták a postának. A szegény Jacques elötte való napon éjfélkor agyonlőtte magát. Ugyanabban a pillanatban, amikor éjjeli lámpám pattogva elaludt...

gasztos ténye folytán, hogy 1848-ban előjogeről lemondott: a rendi alkotmány romjain felépült országos önkormányzat megnyitotta a városok részére a tevékenységnek sorompóit; és be kell most már látnia minden tárgyilagossan gondolkodó elmének, hogy Magyarország városaira nagy és fontos feladat vár; tehát ezeknek önkormányzati jogát ki kell terjeszteni és nem pusztán törvényhozási uton, hanem az országos kormányzat gondoskodása körében is mindent el kell követni, hogy az ország városai kulturális, közgazdasági és nemzetiségi tekintetben az ország főtevézőiként szerepeljenek.

Nem pusztán a történelmi fejlődés, hanem egyúttal az ország jövőjének érdeke is parancsolja a városok továbbfejlesztését; természetesen a törvényhozás bölcsességétől függően, hogy az egyes városok intellektuális erejének arányában a helyi önkormányzat jogát minő terjedelemben állapítja meg.

Állapítsa bár meg a városrendezési törvény a városoknak két vagy három, esetleg több kategóriáját, mint a községek megkülönböztetésénél, legyen itt is az intellektuális erő fokozata által megállapított demarkációs vonal az irányadó, szorosan megvonván a határt, hol a városok közigazgatásának életében a végrehajtó hatalom kormányzati joga végződik s ahol a helyi önkormányzat tevékenysége kezdődik.

Ahol az intellektuális erő nagyobb, ott a garancia is több és így a helyi önkormányzatnak tere és alapja is szélesebb lehet.

A közös főcél és feladat azonban az legyen, hogy a törvény által minősített városokban minél több közintézményt létesítsünk, hogy ily módon a városok, mint a közművelődésnek fókuszai, egyúttal hatalmas fogyasztási központok is legyenek és ekként egy nagy termelési körnek váljanak természetesen empóriumáivá.

És itt is eljutottunk annak bizonyításához, hogy Magyarország közgazdasági érdekeinek méltatásánál sohasem szabad az agrár és merkantil érdeket egymással szembeállítani; sőt úgy a parlament, mint a szociális tevékenység körében az ellentétesnek látszó érdekek helyes és célszerű összehangolására kell törekednünk s e nagyfontosságú cél elérésének egyik leghatalmasabb eszköze minden város közgazdasági jelentőségének emelése, mely mint fogyasztási központ jelentőségének és lakosai számára arányában nagy darab földre terjedő termelési köröket teremt

„Jacques de Mire“. Hideg borzongás futott végig rajtam. Abban a pillanatban teljesen magamhoz tértem, kipattantam az ágyból, világot gyújtottam és még egyszer elolvastam a badenbadi levelet. Hogy is eshetett az meg! Most már olyan könnyű volt kibetűzni azt a nevet! Jacques de Mire egyik legkedvesebb fiatalkori barátom volt, de később kissé elkerültünk egymástól, majd itt-ott találkoztunk futólagosan, kezet szorítottunk egymással, egy-két szentimentális visszaemlékezést teleloventtünk s az néhány esztendőre megint elég volt nekünk... Szegény Jacques! Persze, hogy megkapja a hátramaradt frankot... Megnéztem az órát: éjfél volt. Akkor már semmit sem lehetett csinálni, de reggel rögtön intézkedem!... Hanem a felvilágosító, bocsánatkérő levelet azonnal megirtam, majd a pénz is beletettem és végül lepeccselttem. Ezenközben az a halk hang megint az eszembe jutott és akkor újra úgy éreztem, hogy egészen Jacques hangjához hasonlít. „Milyen különös is a visszaemlékezés működése az agyunkban!“ — mondtam magamban. „Hogy is juthatott az eszembe alvásközben Jacques hangja és neve?“ Megnyugodva, lecsillapulva fekédtem vissza az ágyamba és nem gondoltam többé a sötét szobában a suttogó hangra... nem, éppenséggel nem gondoltam többé rá... mindaddig, amíg Baden-Badenből táviratot nem kaptam, hogy pénzeslevelemet visszaküldés végett átadták a postának. A szegény Jacques elötte való napon éjfélkor agyonlőtte magát. Ugyanabban a pillanatban, amikor éjjeli lámpám pattogva elaludt...

Porignac itt köhintett egyet-kettőt, hogy a hangja megtisztuljon.

— Szigorúan vigyázzon arra, hogy a fiam tisztán tudjon irni! — mondotta aztán fájdalmas mosollyal.

maga körül és ebben a viszonyban nyer megvalósulást az agrárius és merkantil érdekek harmóniája.

A kultúra és közgazdaság fókuszainak roppant felszívó, átalakító és összefoglaló ereje van. Éppen ezért némileg az angol városok alakulásának mintájára, amely szerint a város központjától számított hét angol mérföldnyi körzeten belül minden épület a város kötelekébe tartozik, a saját határ természetesen épségbentartása mellett a dunántúli és a felső vármegyék városainál ezt az angol mintát 5—6 kilométer körzeten törvényhozási gondoskodás útján is el lehetne fogadni.

Ugyanilyen mintára lehetne azután a centrális jelleggel bíró nagyobb községeket is törvényhozási uton szervezni.

Ennek az új szerkezeti beosztásnak nem pusztán kulturális és közgazdasági vonatkozásban lennie üdvös hatása, hanem magyar nemzeti szempontból is figyelemreméltó eredményeket szülne; különösen akkor, ha a városok községi iskolái államosítottván, ingyenes oktatás mellett a kormány által kinevezett és fizetett tanító-erők teljesítenék a népnevelés feladatát, a városok pedig adnák a helyiségeket és viselnék a dologi kiadásokat.

Fővonásaiban ez az a vázlat, amely a magyarországi városok rendezésének perspektíváját adja. És ez nem álom, hanem reális alapon nyugvó tervezés, amely a történelmi hagyományok és a megszilárdult intézmények alapulvétele mellett, a fejlődött viszonyok által megkövetelt modern szervezetben öhajítja a polgári szabadság ideálját a haza és a nemzet érdekében valóságra váltani.

BELFÖLD

A kiegyezés. Széll Kálmán miniszterelnök, aki a tegnapi napot Bécsben töltötte, ma reggel félnyolcor Budapestre érkezett. Déléljött minisztertanácsban elnökölt és délután családjával együtt Rátóra utazott. A miniszterelnök bécsi és budapesti tartózkodásáról ma a következő félhivatalos tudósítást tették közzé:

Széll Kálmán miniszterelnök ma reggel félnyolc órakor Bécsből Budapestre érkezett. Tegnapi délelőtt a bécsi burgban a két kormányelnök öt tetséges elnökölésével találkozott s mindketten részletesen kifejtették álláspontjukat a kiegyezés kérdéseiben. Miután a kérdések köre a külföldi kereskedelmi szerződésekre is kiterjedt, gróf Goluchowski Ageri közös külügyminiszter is jelen volt. A magyar miniszterelnök palotájában ma délelőtt megtartották a heti minisztertanácsot. Széll Kálmán miniszterelnök ma Rátóra utazik.

Bécsi tudósítónk ma éjjel a következőket jelenti telefonon:

Bécs, július 1.

A Neues Wiener Tagblatt jelenti: A tegnapi miniszteri tanácskozásonak ma folytatásuk akadt. Koberer miniszterelnököt ugyanis ma délelőtt a királyhoz idézték, délután pedig gróf Goluchowski külügyminiszter jelent meg Koberer miniszterelnökkel, akivel hosszabb tanácskozást folytatott. Délután Kállay közös pénzügyminiszter jelent meg meghívásra a Hofburgban.

Honvédségünk újjászervezése. A Szegeődi Napló után több fővárosi lap hirt adott honvédségünknek a közel jövőben tervezett újjászervezéséről. A legilletékesebb helyről kapott értesítésünk szerint a hír nem felel meg a valóságnak. Természetesen a mi honvédségünk épp úgy, mint minden más intézmény, fejlődésre törekszik és kedvező viszonyok között bizonyosan fejlődni is fog. Most azonban fontosabb átszervezésekről, különösen pedig új csapatok, honvédelmagvezetők felállításáról annál kevésbé lehet szó, mert a törvényes újoncjutalék mostani magassága mellett ily átalakítások egyáltalában nem lehetségesek. Újoncaink létszáma most oly csekély, hogy e létszám keretében csak ügyvel-bajjal lehetséges a csapatokat kellőképpen kiképezetni. Ott, ahol, mint a mi honvédségünkben, az engedélyezett létszám alig elegendő a legszükségesebb teendő végrehajtására, ott új csapatok felállítására nem is lehet gondolni. Az újoncjutalék felmérése pedig egyelőre még csak messze kilátásban van. Ha ez a jutalék nálunk is, Ausztriában is, új alapelvek alapján lesz törvényesen rendszeresítve és honvédelmi minisz-

tériumunk tájékozva lesz a jövőbeli ujjonc-lét-számból a honvédségre eső rész magasságáról, csak akkor tervezhetnek esetleg oly átalakulásokat, melyek az új viszonyoknak megfelelnek, vagyis csak akkor lehet szó új csapatok felállításáról. Epp oly kevéssé felel meg a valóságnak az a hír, mely néhány honvédkerületi parancsnokság áthelyezéséről szól, vagyis arról, hogy csak ezek a kerületi parancsnokságok jövőben mindenütt a közös hadsergekbe hadtestparancsnokságok székhelyein fognak állomásozni. Ilyen rendszabálynak sem oka, sem célja nem volna. Igaz ugyan, hogy honvédségünk háború esetén a közös hadsereg kiegészítő része, de nem lehet belátni, hogy jövőbeli feladatánál jobban tudna megfelelni, ha valamely kerületi parancsnokság béke idején például *Temesvárott* székelne, mint most, hogy *Szegeden* van a székhelye. Háború esetén a honvédkerületi parancsnokság területéből egy honvédség-nyelvényt képeznek, mely akkor belefér az illető közös hadtest *ordre de bataille*-jába, de béke idejében a honvédkerületi parancsnokság teendőit természetesen a közös hadseregbeli hatóságoktól egészen függetlenül végezi. Nem látható be tehát, miért kellene a honvédkerületi parancsnokságnak ugyanazon a helyen állomásoznia, mint a hadtestparancsnokságnak. Valami alapja mégis van a *Szegedi Napló* közleményének. Szó lehet ugyanis a magyar államvasutak üzemeltetési szerveinek áthelyezéséről a közös hadsereg hadtestparancsnokságainak székhelyeire. Ez a rendszabály sem aktuális azonban ma, de aktuális lehet talán már a közel jövőben. A kérdés ugyanis szorosán összefügg a kereskedelmi minisztérium kettéválasztásával, tudniillik egy külön *vasúti minisztérium* felállításával. Ha ez a terv megvalósul, akkor a mostani kilenc üzemeltetési helyett néhány önálló üzemeltetési állomás fel és pedig, amennyire, csak lehetséges lesz, a hadtestek székhelyein. A rendszabály a vasutaknak mozgósítás esetén a hadsereg elszállításában kifejtendő felelős működését mindenestre meg fogná könnyíteni.

A szerb egyházi kongresszus. *Karlóczáról* jelentik: A szerb nemzeti egyházi kongresszus mai ülése négy óráig tartott. Napirenden volt az iskolai tanács, valamint az egész autonómia oktatásügyi hatóságának 1891—1901. évi jelentése.

Petió. *Fájsek* Ferenc és társai dévai lakosok petícióval támadták meg gróf *Thoroczkay* Miklós. Déván 1902. május hó 30-án megválasztott ország képviselői mandátumát. A petíció dr. *Farkas Béla* választási elnököt is támadja a választás alkalmával elkövetett erőszakoskodásai miatt. A petíció tárgyát — a képviselő ellen — etetés, itatás képezi, továbbá az, hogy neve a választók listájában nem fordul elő.

Tápé és Csongrád.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, július 1.

Tudósítónknak alkalma volt a *Csongrádra* kiküldött parlamenti vizsgáló-bizottság egyik elnöki tagjával beszélni, aki a *Csongrádon* és *Tápén* megindított vizsgálat célját, hatáskörét és várható eredményeit felőlelő következő érdekes nyilatkozatokat tette szemben a tápéi kerület közelemben megindult azzal a mozgalommal, hogy a vizsgálatot a kerület hírneve érdekében siettesék:

— E választókerület polgárai első sorban a vizsgálat célja felől vannak tévedésben. A kiküldött vizsgálóbizottságok nem itélnek a kerületek választói joga tárgyában, de még csak véleményét sem adnak a felől. Az ő dolguk tisztán és kizárólag az, hogy a Kuria által már megjelölt vizsgálatot kiegészítsék. Nem felülbírálják. hanem — ismétlem — kiegészítik.

Eppen az én indítványomra mondotta ki az én bizottságom, hogy a Kuria által kiküldött vizsgálóbíró hiteles adatait nem ellenőrizték, hanem azokat tényeknek tekintjük.

Már most a vizsgálat kiegészítésére nézve tökéletesen mindegy, hogy mikor történik meg, időképpen azért, mert bármit derít is ki a vizsgálatunk, nem mi döntünk felette, hanem egy külön bizottság és ennek határozatát maga a képviselőház bírálja felül és dönt az illető kerületek választói jogának ügyében.

Már pedig ez csak októberben történhetik meg, amikor a képviselőház együtt lesz. Ez csak világos! Ezek a kiküldött bizottságok vizsgálatuk eredményéről jelentést tesznek a képviselőháznak. Ennek beterjesztése után a ház elnöke az összes kilenc bíráló-bizottságból 11 tagot sorsol ki és ez a 11 tagú külön bizottság a képviselőház elnökének, Apponyi Albert grófnak előkelté alatt tanácskozik és készít javaslatot a beterjesztett vizsgálati adatok alapján.

Mi javaslat lelett pedig a képviselőház határoz. Mi következik ebből?

Természetesen az, hogy akár most 30 nap alatt, akár a képviselőház megnyitására fejezik be a bizot-

ságok a vizsgálatot, októbernél előbb nem dönthetnek ebben az ügyben.

Csak maga a képviselőház rehabilitálhatja vagy ítélheti el tehát a megdöntött kerületeket.

Ez az egyik, ami a vizsgálatok elhalasztásának vadjára vonatkozik.

A másik pedig ez:

Az első eset a parlamentaris korszak óta, hogy ilyenmódon vizsgálat folyik.

Mi itt tehát precedenst alkotunk. *Felületes munkát végeznünk nem szabad.* A lelkiismeretes vizsgálat érdekében tehát éppen örvendeni kell ama véletlennek, hogy e bizottságok munkája nincs záros határidőhöz kötve.

Csak a Kuria vizsgálati iratainak tanulmányozása is nagy és lelkiismeretes munkát igényel. Az aratási és egyéb gazdasági munkálatok javában folynak. E bizottságoknak pedig arra kell törekedniük, hogy az általuk folytatott vizsgálatok éppoly alapossá, mint lelkiismeretesek legyenek.

Ezt pedig csak úgy érhetjük el, hogy ha a vizsgálat idejéről időpontot választunk, amikor a választópolgárokat egyéb sürgős dolgok el nem vonják a vizsgálat elől.

Ime, azt hiszem, hogy e felvilágosítások teljesen eléjét veszik minden további félreértésnek.

KÜLFÖLD

Edvárd király betegsége. Bár tegnap a beteg királyt kezelő orvosok nem mondták a jelentéseikben határozottan, hogy a király állapota javul, mégis kedvező jelnek vehető, hogy már most naponként csak két jelentést adnak ki. A tegnapi jelentészeket kedvezően magyarázzák. A *Times* a következőket írja: A fájdalom természetes és a seb fekvésénél fogva el sem maradhat, de örömmel konstatáljuk, hogy nincs káros hatása a király teljes felgyógyulására. Határozott javulását bizonyítja az is, hogy két napon egymásután kiemelhetők ággyából. Hivatalosan arról értesítenek ugyan bennünket, hogy a gyógyulás idő dolga, de nekünk úgy látszik, hogy komolyabb és előre nem látott komplikációk már most teljesen ki vannak zárva. Más jelek, így a gyarmati csapatok visszataratása és a windsori kerti pavilonoknak újból felállítására azt mutatják, hogy a koronázás ünnepe sokkal hamarabb lesz meg, mint általában hiszik. A *Daily Mail* azt jelenti, hogy a király még hat hétig marad ágyban s azután Cowesba megy. A királyról ma délelőtt a következő jelentést adták ki:

A király kitünően töltötte az éjszakát, s minden altatószer nélkül aludt. *Ereje gyarapszik*, s állapota minden tekintetben lényegesen javult.

Az időjárás az utóbbi napokban nagyon szeszélyes volt. A koronázásra való készülődés napjaiban mindig attól féltek, hogy az eső meg fogja zavarni az ünnepet, de amint a koronázás elmaradását kihírdették, egyszerre a leggyönyörűbb nyári napok következtek be. Tegnap estére terveztek az egész országot a nagy kivilágítást és már délután újra esni kezdett. Londonban el is maradt e miatt a kivilágítás. A tegnapi nagy hőségben tizenkilencen kaptak napzsúrát.

A *St. James Gazette*, mint londoni tudósítónk jelenti, azt írja, hogy most még lehetetlen megállapítani a koronázás napját. Jóllehet a király azt kívánja, hogy a koronázás akkor történjék, mely helyt elegendő ereje lesz a fáradalmak elviselésére, ezt még hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani, mert az orvosok maguk sem tudják, hogy a király mikor fog teljesen felgyógyulni. Egy magasrangú katonatiszt úgy tudja, hogy illetőkes helyen szeptember hó közepére tervezik a koronázás idejét és hogy addig Londonban marsztalják a koronázási ünnepélyre odarendelt gyarmati csapatokat. Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a koronázás október 2-án lesz. A pápász körében szeptember 24. és október 2. közötti időszakra teszik a koronázás időpontját. A westminsteri apátságban felállított tribünöket egyelőre nem bontják le.

Vilmos német császár, mint Kiehlből jelentik, tegnap délelőtt meglátogatta *Henrik* porosz herceg feleségét, aki tegnap reggel érkezett meg Londonból. A hercegné kedvező híreket hozott a császárnak az angol király állapotáról.

A király javulásának jele az is, hogy a walesi herceg ma délelőtt szomlét tartott a birodalom minden részéből való gyarmati csapatok fölött. A szemlén jelen volt a királyné, a connaughti herceg leánya, az idegen hercegek és hercegnők és Lord Roberts. Az idegen fejedelmi személyek között, akiket a szemlétérre mehet lekkenen üdvözölni a közönség, ott volt a dán trónörökös, a svéd-norvég trónörökös, a hesseni nagyherceg, Miklós és András görög hercegek, a sász-koburgi herceg, Keresztély és Albert schleswig-holsteini herceg és az aostai herceg. A csapatokat a connaughti herceg vezette.

HIREK

Budapest, július 1.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Junius 30-án új előfizetés nyílt a *Budapesti Naplóra*. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt méltóztatassanak a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Véss József,** országgyűlési képviselő, a *Budapesti Napló* főszerkesztője hosszabb nyári tartózkodásra elutazott Budapestről.

— **József főherceg Kisjenőn.** József főherceg sereg ünnepélytel ülte meg *Kisjenőn* Péter-Pál napjait. Reggel megérkezett *Klobucz* altábornagy a diádus, hadsegédével, *Szemcsényi* főhadnagygal s *Urbán* Iván aradmezei főispán. A főherceg a reggeli órákban küldöttség élén megjelent *Ormós* Péter volt alispán és nevenapja alkalmából szívélyesen üdvözölte. A kisjenői templomban ünnepi mise volt, amelyen résztvett a főherceg egész kíséretével; mise után meglátogatták a Nádor-csatorna nadabi uradalmát, onnan pedig *Somhidra* mentek a ménes megszemlélésére. Dében *Dohányosra* érkezett a társaság, ahol számos meghívott vendég és az uradalom tisztikára várakozott a tensesges urra, *Dohányoson* ebédet adott a főherceg *Ormós* Péter tiszteletére, akit a főherceg a lakoma során meleg hangon köszöntött fel. A délután a cigányloversenyvel kezdődött, amely után a gómb övését volt. József főherceg díját, egy vert ezüst-serleget, báró *Vécsey* István, *Augusztus* főherceggasszony díját, egy ezüst-cigaretta-tárcát *Boyer* György, a harmadik díjat, egy szép művi cigaretta-zipkát *Libits* Adolf udvari tanácsos nyerte el. A *Libits* Adolf által kitűzött negyedik díjnak, egy tömör ezüst-kulcsnak *Tabajdy* Sándor királyi ítélőtáblai bírósági nyertes. Este kivilágították a *dohányosi* pusztát a vasóra után tizjárték és élőkép-mutatványok sarakoztatták a társaságot. A főherceg ma kíséretével ötnapi tartózkodásra *tisza-szent-miklósi* birtokára utazott.

— **A portugál trónörökös rendjele.** *Lisszabon*-ból jelentik, hogy annak a lénynek, hogy a walesi herceg *Edvárd* király megbízásából a térdszalag-rendet adományozta a portugál trónörökösnek, nagy jelentőségű tulajdonitanak *Portugália* és *Anglia* viszonya szempontjából. Az utolsó portugál herceg, aki ezt a rendet kapta, tengerész *Henrik* volt.

— **Afrika kultúra.** Az abessziniai nébus *Menelik*, Afrika kulturfejedelme. Egmaga többet tesz, mint tiz európai akadémia. Most egyik bizalmasát, *Ig* urat küldte *Zürichbe* avval a megbízással, hogy rendeljen ott villamos gépeket a birodalom számára. Abesszinia tehát be lesz rendezve villamos üzemre s Afrika levegőjét ki fogja bérlni a modern ember. Európa bevonul kultúrájával erre a területre is, amelyre fegyvereivel nem tudott bevonulni.

— **Új királyi tanácsos.** Dr. *Havass* Rezsőt, a Földrajzi Társaság alelnökét, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül ma királyi tanácsossá nevezték ki. Az új királyi tanácsos főleg a földrajzi tudományok terjesztésében és fejlesztésében vett élelnek részt s kitünő földrajzi munkákkal gazdagította Magyarországot földrajzi bibliográfiáját, elsőnek ismertette nálunk *Ritternek* a geográfiaiban korszakalkató elveit, tanulmányozta geográfiai, nemzetgazdasági s politikai szempontból az adriai, aegei és jóni szigetvilágot és tengerpartot s a suezai csatornát. Kiváló érdemeiért már a millenárius órában a *Ferenc József-renddel*, később a svéd Ofa-renddel tüntették ki. Mind egyik előkelő biztositó-intézetünk főnöke nagy hivatali buzgalma mellett eredményesen foglalkozott iskolai ügyekkel is s kiváló elismerésre méltó munkásságot fejtett ki a nyolcadik kerületi szegényügy-rendezése körül.

— **V. Ferdinánd király emléke.** A budavári koronázó Mátyás-templomban ma délelőtt ünnepes gyászmise volt *V. Ferdinánd* király lelkiüdvéért. A feketével díszített templom közepén hatalmas katedrális állott, rajta a királyi jelvények és az elhunyt király cimerei. A főhajó hosszának alabárdos koronaőrök állottak sorfalat *Anders* kapitány vezetésével. A főszentély padsorában kizárólag a helyőrség főtisztjei ültek, élőkön *Lobkowitz* Rudolf herceg hadtestparancsnokkal és *Rohonczy* György altábornagy ténparancsnokkal. A polgári méltóságok közül egyedül dr. *Vécsey* Tamás udvari tanácsos, egyetemi rektor jelent meg. A gyászmisét dr. *Nemes* Antal budavári apát-plébános celebrálta lényes segédlettel.

— **Sienkiewicz diszpolgárának.** *Lemberg*-ből jelentik, hogy az ottani község tanács mai ülésén *Sienkiewicz* Henriket a lengyelek iránt tanusított magatartásáért a város diszpolgárává választotta.

— **Báró Fejérváry Géza nyaralása.** Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter Karlsbadba utazott, a honnan Gasteinba fog menni; távolléte idejére Gromon Dezső honvédelmi államtitkár helyettesíti és egyúttal a szokásos csüörtörki kihallgatásokat is ő fogja a miniszter helyett megtartani.

— **A kalocsai érsek a magyarságért.** Kalocsáról jelentik: Császa György kalocsai érsek még székesi püspök korában Arva-vármegye egyik kis városkájában, a határszéli Turdossiban hatosztályú leányiskolát és ezzel kapcsolatban kisdévdőt létesített. Ez a két kulturintézet az irgalmas nővérek vezetése alatt tiszta magyar oktatási nyelvvel élévülhetetlen érdemeket szerzett Arvának a hazafias szellem ápolása és a magyar nyelv terjesztése körül. Hogy e derék iskolák sorsa örök időkre biztosítsák, e hó 28-ikán Csillaghy József főispán vezetésével vármegyei küldöttség tisztelettel az érseknél, amelynek Bula György alispán, Alpáry Lajos királyi tanfelügyelő, Matyuga Emil főszolgabíró, Vjecha Péter alsókubini és Zostyák József turdossini plébánosok, valamint Molitorisz városbíró voltak a tagjai. Császa érsek szívesen fogadta a küldöttséget és Csillaghy főispán Jelkes szavaira az említett iskolák javára 20.000 koronás alapítványt tett. A nagylelkű alapító élénken érdekelt volt Arvamegye kulturális viszonyai iránt s örömmel hallotta a vármegye tanfelügyelőjétől, hogy a magyar nemzeti kultúra a határszéli, tisztán tótok lakta vármegyében is gyökeret vert és diadalmasan, hódítva halad előre.

— **A lengyelek védőangyala.** Amióta a porosz kormány tüzzel-vassal üldözi a lengyeleket Posenben, felette sanyaru lett ott a szegény nép sorsa. A porosz bankok, közigazgatási hatóságok azon vannak, hogy a földbirtok mentül előbb porosz kézre kerüljön, mert akié a föld, azé az ország. És rohamosan fogja a lengyel földbirtok, különösen a kiscsászák iszsa meg ennek a politikának a levét: föld híján mitévő legyen? Beáll zsellérnek a gazdag új földesurhoz, aki porosz létére rögtön porosz iskolába kényszeríti a gyerekeket és porosz világot teremt az ősi lengyel földön. De a szegény lengyeleknek támadt egy védőangyaluk: Potulicka Amália grófnő személyében. A nemes hölgy nagy kiterjedésű birtokát apró parcellákra osztotta s olcsó áron bérbe adja az ott letelepedni szándékozó lengyeleknek. Eddig kétszáz lengyel család telepedett le a fölöstött birtokon; legtöbbjük Sziléziából és Poroszországból vándorolt ki. Ha a nemes grófnőnek még néhány hathatós utazónya akad, úgy ugyancsak esorbát szenved a poroszoknak lengyelelleses hadjárata Posenben és Porosz-Sziléziában.

— **Tanácsülés az egyetemen.** Az egyetemen tegnap kezdtek meg a tanácsulást dr. Vécsey Tamás elnöklésével. Először a rektorválasztás ügyét tárgyalták, azonban az új választás idejét még nem tűzték ki. Az elnök jelentést tett Thán Károly negyvenéves egyetemi tanári jubileumáról. Azután az egyetem belső kormányzati ügyei kerültek szóba. Végül elfogadták a tervezett egyetemi kórház költségvetését. A tanács háromszáz koronát szavazott meg a nemzeti közti diák-kongresszusra. Ma a folyó ügyeket intézte el a tanács.

— **Angol történettudós Budapesten.** George Macaulay Trevelyan, a cambridgei Trinity-College történelem tanára, akinek atyja, Sir George Trevelyan az utolsó Gladstone-minisztérium tagja volt és nagybátyja lord Macaulay, a századnak talán legnagyobb történetírója, tegnap este a fővárosba érkezett. Az angol tudós a nemzetiségi kérdés tanulmányozása céljából jött Budapestre, ahol dr. Wolner Pál vendége. A vasutnál tegnap dr. Rényi József miniszteri titkár, egyetemi magántanár küldöttség élén várta és üdvözlő beszédet intézett a külföldi vendéghez. Ma délelőtt dr. Rényi József és dr. Wolner Pál társaságában a Nemzeti Múzeumot tekintette meg, ahol Szalay Imre igazgató kalauzolta, majd Schönherer Gyula egyetemi magántanár az etnográfiai múzeumba vezette őket, ahol Trevelyan a nemzetiségi kérdés tanulmányozásához szükséges előkészületeket tette meg. Innen az új parlamentbe mentek, ahol Trevelyan a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Gyönyörű ez a parlament. Nekem jobban tetszik, mint az angol. S míg az angol parlament azt a benyomást teszi az emberre, hogy ott nagy dolgok történtek, itt azt érezzük, hogy nagy dolgok fognak történni.

George Macaulay Trevelyan, aki a Svábhgyen lakik, holnap vagy holnapután vendéglátó gazdájával, dr. Wolner Pállal Erdélybe utazik, ahol Barsay Kálmán hunyadmegyei főispán és Hollák Imre orsz. képviselő fogják kalauzolni.

Trevelyan tanár az este, mielőtt nyugalomra tért, kis, szűkkörű társaságának kijelentette:

— Budapest Európa legszebb városa; a magyarok nem is tudják, mi jük van!

— **A Ferenczi-kávéház pusztulása.** A szépül belvárosban, ahol ma holnap már csak a központi városházáig vedlett Károlykaszárnya fog ékelenkedni, megint egy disztelen házat döngöztetnek a tótok csákányai: a Rostély- és Újvilág-utak sarkán. A háromemeletes házzal együtt el-tűnik a hírhedt Ferenczi-kávéház is, amely népszerű mulatóhelye volt a hetvenes-nyolcvanas években az ősjogászoknak készülő fiatal embereknek, kikapós férfiaknak és a nagy bankóval fizető vidéki kereskedőknek. A kávéház zárt szobáiban a „jó falusiakat” koppasztották meg a hamis játékosok, de rossz hírért tulajdonképpen a festett ajku leányoknak köszönhető, akik az est beálltával seregesen lepték el a Ferenczit, forró csókkal, öleléssel költekeztek kedvre derítve a kávéház vendégeit. A Thaisz-éra végével, a Ferenczi is lassan, de biztosan indult a vég felé. Aztán a Terézvárosban folyóvált szaporodó zengerájok és az ősbudavári pezsgős pavilonok is veszedelmes konkurenciát támasztottak neki és az egykor „előkelő” mulatóhely lebujjást, amelyet becsületes családapa már messziről elkerült. De így sem ért már semmit, és bérőli egymásután mentek tönkre. A rossz hírű kávéház nagyon ártott magának a háznak is, amelynek helyére most tulajdonosa Hegedűs Sándor modern, palotaszzerű negyemeletes bérházat épített.

— **Kárpótlás Thomann kapitány családjának.** Bécsi tudósítónk értesülése szerint a kínai kormány késznek nyilatkozott arra, hogy nagyobb kártérítési összeget fizet ki a Pekingben 1900. július 21-én elesett Thomann hajóskapitány hátramaradt családjá részére. A Thomann-család maga erről még ninosen informálva, mert követelését, mint szokásos, a külügyi kormány érvényesíti.

— **A martiniquei áldozatokért.** A martiniqueiek fejségélyezésére a Budapesti Újságírók Egyesületéhez ma a következő adományok érkeztek: Nyírú Sándor ezredes, a Ludovika-Akadémia parancsnoka 10 korona a Ludovika-Akadémia tisztikara 50 korona. A mai gyűjtés 60 korona. Hozzáadva a tegnap kimutatott 5259 korona 64 fillért, a gyűjtés eddigi eredménye 5319 korona 64 fillér. Az adományokat kérjük a Budapesti Újságírók Egyesületéhez (Kerepesi-ut 17 sz.) küldeni.

— **Ünnepelt anyakönyvi felügyelő.** A fővárosi anyakönyvvezető hivatalok személyzete a Császár-fürdőben díszes banketet rendezett ma az anyakönyvi felügyelő dísz kinevezést dr. Kampis János tiszteletére. Kozáry László anyakönyvvezető ékes szavakban tolmácsolta kollegáinak örömet, mire dr. Kampis János meghatva mondott köszönetet a figyelemért. Még számos felköszöntőben ünnepezték az új anyakönyvi felügyelőt.

— **Házasság.** Díszes esküvő volt ma délelőtt a Kalvin-téri református templomban. Tomori Jenő író-társunk vezette oltárhoz néhai Szappanos László volt kecskeméti tekintélyes ügyvéd és nagybirtokos leányát, Karolinát. Tanuként szerepeltek: a menyasszony részéről dr. Nagy Mihály, a vőlegény részéről Barabás Béla orsz. képviselő. Jelen voltak még: dr. Seless József és Luby Géza orsz. képviselő, dr. Horváth Ádám, Kecskeméti város főjegyzője, Karsai István székesfehérvári főmérnök és még számosan. Násznapok voltak: Szappanos István kecskeméti ügyvéd és Bódogh Ferenc kecskeméti gyógyszerész.

— **A kopenhágai kiállítás.** Kopenhágából jelentik, hogy ma délelőtt a Charlottenburgi kastélyban megnyitották a képpgyűjtemény kiállítását az állami és községi hatóságok és a művészvilág képviselőinek jelenlétében.

— **A konzulátusok köréből.** Cusani Conjanonieri örgróf budapesti olasz főkonzul több heti tartózkodásra Olaszországba utazott; ez idő alatt a főkonzulátust Bordonaro-Chiaromonte attasé vezeti.

— **Öngyilkos földbirtokos.** Soós Lajos csajághi születésű negyvenhat esztendő földbirtokos íbelötte magát ma reggel a Kerepesi-ut 38. szám alatt levő lakásán s rögtön meghalt. Öngyilkosságának okát nem tudják. Soóvári Soós Lajos, aki a fővárosi és vidéki lapokba verseket is írogatott, csajághi születésű. Az apja református lelkész Kenesén. Pár hónappal ezelőtt jött föl a fővárosba s egy ideig a Fehérlő-szállóban lakott, majd a Kerepesi-ut 38-ik számú házba költözött. Az utóbbi időben éjszakai rendszer átmultatta s tegnap is körülbelül 700 forint volt nála, amit az éjszaka elmulatott. Reggel öt órakor ment haza s leveleket írt, majd a szobalányt leküldte egy állíler pálinkáért. Ezt megitta s azután halántékán lölte magát. Nővérenek levelet írt, amelyben értekenyen elbucszik tőle. Holttestét az orvostani intézetbe vitték.

— **A konstantinápolyi pestis.** Konstantinápolyból jelentik, hogy öt négy pestiseset fordult elő. A legelsőbb közegészségügyi tanács rendkívüli ülést tartott. A négy pestisgyanús eset közül kettőben tényleg pestist konstalták a mikroszkópikus vizsgálat. A betegeket elkülönítették. A Konstantinápolyból jövő utasokat és szállítmányokat a török kikötőkben orvosilag megvizsgálják.

— **Előítélet.** Az árvapénztár nagy sikkasztójának, Krivány Jánosnak bűne tévedt fia, Krivány László védekezik. A pécsi rendőrség előtt keserves szavakban fakadt ki az emberek előítélete ellen. A Krivány-név megbélyegezte s az emberek elfordultak tőle, még a rokonai sem láták szívesen. Pszichológusnak való feladat annak a megoldása, vajjon csakugyan az emberek előítélete kergette-e a bűnbe a nagy sikkasztó tizen-nyelcéves fiát, vagy a maga bűnre való hajlandósága. Annyi bizonyos, hogy az ifjú Krivány bűne és az apa sorsa között van összefüggés.

A nagy sikkasztó családját mindenütt elkerülték az emberek, mikor nyilvánvaló lettek gazságai. Egy lánya és két fia van a sikkasztónak, a legidősebb közöttük László, aki a letelezés idején tizenégy esztendő volt. Az apja bűne megbélyegezte őt is és az értekeny lelkű fiun a melankolia jele mutatkoztak. Az iskolatársai is elkerülték és ahogy az utóan végig-haladt összesugtak háza mögött az emberek. Tudta, hogy miért történik mindezt így. A fiu édes anyja se akarta házában megtűnni; az idén már be se iratta az iskolába. Krivány László anyja baranya-baani léány, az apja ma is ott él és Baranya-vármegyében több rokona van. Krivány László egyik nagynénje: Takács Sarolta Iszében helyettes postamesternő s mert Krivány Lászlót anyja elütötte hazulról, nagynénjéhez ment, aki azonban szintén ridegen fogadta. Mikor Krivány László látta, hogy itt is tart-hatalan a helyzete, elkivánczolt maga is rokonától, de nem volt neki hozzávaló pénze. Így történt, hogy szombatn esteiél Krivány László, míg nagynénje távol volt lakásából, feltörte az egyik szekrényt és ellopta onnan Takács Sarolta összes, mintegy 4—500 koronát érő ékszereit és egy 1000 koronáról szóló takarékpénztári betétkönyvét. Krivány László félig gyalog majd meg kocsin eljutott vasárnap reggelre Pécsre és itt a zálogházban akarta értékesíteni az ellopott ékszereket. Ez időre azonban megérkezett már Pécsre az ottani csendőrség távirati jelentése is és így Krivány Lászlót a zálogházban letartóztatták és onnan a rendőrségre kísérték. A szerencsétlen fiu sirva panaszkolta el, hogy ő az édes apja bűnének lett áldozata, hogy apja sikkasztása tönkre tette teljesen a jövőjét. Lépten-nyomon érezte vele mindenki, hogy az apja sikkasztott. Neki ebben a sikkasztásban mindössze az a bűne, hogy épp Krivány János fia. O soha rosszat el nem követett és mégis mindenki előfordult tőle! Még a legközelebbi rokonai, sőt az édes anyja is gyűlöli őt! Érezte, hogy hiába valóknak lesznek az ő jövőző küzdései, az előítéleteket le nem győzheti, azt a foltot, amely apja bűne révén hozzá tapadt a Krivány névhez, le nem törölheti soha. Kétségbe-esése, elkeseredése, tépelődései vitték aztán őt magát is arra, hogy bűnt kövessen el:

— Nekem már — mondta a rendőrség előtt — úgy is mindegy, mert hisz a világ szemében én már sosem lehetek többé becsületes! Az apam bűnének és az emberek előítéletének lettem az áldozata. De nem panaszkolom azt fel, mert nem én vagyok az egyetlen, akit hasonló sors ért.

Krivány László minden tagadás nélkül bevallotta, hogy miért és miként követte el a betörést. A szerencsétlen fiut átkísérték az ügyészség fogházába. Krivány László nagynénje távirati uton értesítette a pécsi rendőrséget, hogy nem kívánja a fiu megbüntetését és hogy az anyja küld neki most már pénzt utiköltségre. Ez a késői megbánás azonban nem változtat a szerencsétlen fiu helyzetén, mert amit Krivány László elkövetett, az hivatalból üldözendő büncselekmény.

— **Öngyilkos szállodatulajdonos.** Temesvárról jelentik, hogy Klein Jakab gyárvárosi tekintélyes szállodatulajdonos ma reggel öngyilkossá lett. Háromszor magára sütötte revolverét. Két golyó a melébe fúródott és egy a fejébe. Haldoklott, amikor a kórházba vitték. A szerencsétlen ember tönkrejuttott s a csőd elől akarta a halálba menekülni.

— **Villámsujtató villamos.** Bécsben, mint tudósítónk jelenti, ma délután zivatar volt, mennydörgéssel és villámlással. A zivatar alatt az a különös eset történt, hogy a Praterstrassén egy robogó villamos kocsiira lecsapott a villám, a nélkül azonban, hogy bárkiben is kárt tett volna. A kocsiiban ülők szörnyen megijedtek s eszökvesztetten rohantak kiélle, de az ijedségnél egyéb bajuk nem esett.

— **Lessakadt hid.** Kassáról jelentik, hogy a Csány és Zsarkány községeket összekötő nagy Her-nád-híd, melyet a múlt évben építettek, ma délelőtt összeomlott. A kassai 3-dik honvédezed éppen át akart menni a hídon, mikor a katasztrófa történt. A honvédek most egyelőre Csányban vesztegelnek.

— **Balaton-Füred.** Változatosan szerkesztett fürdői szezonosság indult meg ilyen cím alatt Balaton-Füreden. Az érdekes tartalmu helilap szerkesztője dr. Halász Andor, főmunkatársa Mangoly Gusztáv. Az első számba dr. Halász Andor s Feszl Géza írtak nagyobb cikkeket.

— **A páris-bécsi automobil-verseny.** Bécsből jelentik lapunknak, hogy a páris-bécsi automobil-verseny zárjára délelőtt 10 órától déli 1 óráig tillett tartott melyen elhatározta, hogy az első díjat Marcel Renault (Renault-gép), a másodikat Henri Farman (Panhard), a harmadikát Edmond (Darracq) a negyediket Maurice Farman (Panhard), az ötödiket gróf Zborovskit (Mercedes), a hatodikát Teste (Panhard), a hetediket Faras (Darracq) és a nyolcadikat Kemery (Darracq) kapja. Renault az utat 26 óra 10 perc és 47 másodperc alatt tette meg. A győztes autóbilit maga Renault gyáros vezette, akinek Párisban nagy autóbilit-gyára van.

Az osztrák Automobil-Klub elnökéhez a következő sürgöny érkezett:

O cs. és kir. apostoli felsége, az itten egybegyűlt automobilisták múlt hónap 29-én küldött távirati hódolatát tudomásul vette és legkegyelmesebb köszönetét mondja. Legfelsőbb megbízásból, Schiessl, kabinetroda.

Érdekes a megemlékezés, hogy Marcel Renaultnak 26 óra 10 perc és 47 másodperces rekordjával szemben a keleti expresszvonat a páris-bécsi utat Salzburg, München, Strassburgon át 22 óra 58 perc alatt a rendes bécsi gyorsvonat pedig Innsbruck, Basel, Zürich, Belforton, át 33 óra 30 perc alatt teszi meg. Renault tehát 3 óra 52 perc és 47 másodperccel tovább jött Párisból, mint a keleti expresszvonat és 7 óra 19 perc és 53 másodperccel hamarabb, mint a rendes gyorsvonat.

— **Titokzatos eltűnés.** A rendőrség a múlt hónap eleje óta egy titokzatos eltűnés ügyében nyomoz. Az eltűnt Brocha Pál párisi hírlapíró, aki június 4-ikén érkezett Bécsből a fővárosba. A nyugoti pályaudvarról bérkocsin hajtatták az Egetem-utóban levő Erzsébet királyné-szállodába. A szálloda második emeletén bérelt egy utcai szobát és oda vitette az utazóbörzsdét is. Június 5-én délután a Margitszigeten volt, ahonnan visszatérve, ezer frankot akart a szálloda főpincéjénél beváltani. A főpincér a francia embert egy bankhoz utasította. Brocha szobája kulcsát este hét óra tájban beadta a portáshoz.

— Az Operába megyek, este 10 órakor jövőnk csak haza.

Brocha azonban nem tért vissza. Másnap is hiába várják. A szálloda tulajdonosa ekkor bejelentette az esetet a rendőrségen, amely részéről Lévy Antal rendőrfogalmazó megindította a nyomozást. Az eltűnt bórondjén a párisi, genfi, zürichi, nizzai, bécsi és budapesti vasúti állomások podgyász-jegyeit találák, ami bizonyítja, hogy Brocha egész körutazást tett. A főpincér állítása szerint az eltűntnél nagyobb összegű francia pénz volt. Az eltűnt magas termetű. Fekete haja, bajusza és körszakála van. Fekete ruhát és boer-kalapot viselt.

— **Elbocsátott vasutasok.** Az *Obzor* szerint Zágrábban több vasúti alkalmazottat bocsátottak el az állomás szolgálatából, a horvát lap híre szerint azért, mert nem tudnak magyarul. Ebből a hírből az *Obzor* horvát-kérdést szeretett volna csinálni, de ezt megghiúsította az *Agramer Tagblatt* öltöztető közlése, amely szerint a horvát vasutasokat nem horvát voltak miatt bocsátották el a szolgálatból, hanem azért, mert nem szerezték meg kellő időre az állásukhoz szükséges, hivatalosan előírt képesítést.

— **Az amerikai löszelődítő.** A Carré-cirkuszban ma este mutatta be Smith Northon amerikai löszelődítő csodálatos produkcióit. Boszorkányos ügyességgel s meglepő bátorsággal lékezi meg ez az amerikai a legrokonszabóbb lovakat. A lovak megbabonázását a közönség előtt végzi, a megbokrosodott állatok persze eleinte ellentállnak, később azonban kénytelenek a mester parancsoló intése előtt meghunyászkodni. A bámulatos siker mellett bizonyos, hogy a lovak tulajdonosai jóvárosi emberek, akiknek a neveit is nyilvánosságra hozzák. A löszelődítő csodás produkciója érdekesen egészíti ki a Carré-cirkusz egyébként is fényes programját. A közönség zajosan tapsolta az új attrakciót s a többi számokat is.

— **Rablógyilkosság.** Karlsruhe-ból jelentik, hogy az éjszaka ott meggyilkolták és kirabolták a Regensburg-kávéház tulajdonosát, Honisch Albertet. A rablók a kávést agyonlőtték, feleséget pedig súlyosan megsebesítettek. A rablók megszöktek, de személyleírásukat a karlsruhi rendőrség már közölte a szomszéd városok rendőrségével.

— **Baleset a Dunán.** Neumann M. férfitruha-kereskedő cs. és kir. udvari szállító ez uton igazítja helyre több lapnak ama híret, hogy a Magyar Polymás és Tengerhajózási részvénytársaság hajóján történt baleset nem üzletvezetőjét, Lörincz L. Vilmost érte, hanem cégének egyik alkalmazottját, Helfer Rezsőt.

— **A Marosba fult.** Aradról táviratozzák: Nagy Gábor államvasúti gyakornok Paulison fűrdésközben a Marosba fult. Holttestét még nem találták meg.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** Ma esti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előfizetőinek a Telefon Hirmondó. Nyolc órakor megszólal a Hirmondó riadójele s ki sem mozdulva otthonról, pompás

cigánymuzsikát hallhatnak az ahonnénc egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházból közvetíti a Telefon Hirmondó. E zenévitelt azonban megszakítást szenved 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tőzsdézárlatokat olvastatja fel a beszélő újság és fél 10-10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

(x) **Ha öszül a haja,** használja a *Stella*-vizet. Ara 2 K. Kapható Zoltán B. gyágytárában. Bpest, Szabad-ság-tér.

(x) ***Star** Amerikai biztonsági önbortólváó-gép 5 forint Kertész Tódornál.

A névmagyarosításról.

Írta: báró Bánffy Dező.

Budapest július 1.

Ismételtel mondtuk és ismételtel kénytelenek vagyunk visszatérni arra, hogy az egységes magyar nemzeti állam nagy problémája állami és kormányzati ténykedések útján csak, meg nem oldható. A társadalom, a „nemzeti gondolat”-tól áthatott magyar társadalom a „főtenyészője s egyedüli biztosítója a sikernek s ez is csak akkor és úgy, ha nemcsak óhajlója a célnak, nemcsak tudatában van a kérdés megoldása körüli közreműködése fontosságának, de érzi, hogy nemcsak vasárnapi ünnepi ruhába öltözött nyilatkozataiban, de mindig és mindenütt, az életnek bármely vonatkozásai között, a legnagyobból le a legjelentéktelenebb káikalmig kell szem előtt tartania és érvényesítenie is a legsovinisztább magyar nemzeti érzést.

Nem elég magyarul gondolkodni, érezni és beszélni; a magyar társadalomnak gondoskodnia kell, hogy a magyarság a külsőségekben is élesen kidomborodjon.

Nem kell kicsinyelni, sőt még kevésbé szabad előcélodni az 1 koronás magyar nevek viselőit.

Nem kell azt gondolni, hogy a magyar hangzású nevek nem hatnak hasonlóan közre az egységes magyar nemzeti állam megalkotására, sőt ha visszatekintünk a múltba azt logikus találni, hogy legrégibb, sőt még most is virágzó történelmi családjaik nagy részének ősei idegenből, idegen nevet viselve kerültek hozzánk; ezek talán öntudatlanul, de természetesen, midőn beolvadtak a nemzet testébe, kezdtek magyar neveket is viselni, ezzel végképp éls.aktiván a kaposot külsőleg is eredeti otthonuk és az őket kibocsátó nemzetiségektől.

Ezen példákat kell követni azoknak is, kik ma a haza földjén igaz hazafi érzéstől áthatva akarják — bár ma még nem magyar hangzású neveket viselnek — az egységes magyar nemzeti állam s ezzel hazánk jövőjének biztosítását. Tartózkodás nélkül s tudatában a nagy szolgálatnak, melyet a magyar nemzeti állam érdekeinek tesznek, kell éppen a már nevet és tekintélyt kivívott, idegen hangzású neveket viselőknél előjárni jó példával a névmagyarosítás terén. Tekintsék nagy történettudósnak, Frankói érdemeit és utmutatását, ki midőn nagy magyar történelmi művével a nyilvánosság elé lépett, letéve eddigi idegen hangzású nevét, új magyar nevével díszítette nagy történelmi munkája első lapját.

A különben is magyar nemzeti érzéstől áthatott magyar nemzeti író, magyar történelmi műve éere magyar nevet akarta illeszteni; joggal és heyesen, szemben azon nemzetiségi vádakokkal és a nyugati államokban ellenünk érvényesíteni szokott törekvésekkel, hogy nálunk minden idegen, s ha alkotásaink a tudomány, művészet, irodalom, műépítészet s más tereken nem is mindig idegeneknek köszönhetők, úgy legalább is minden jelesünk renegát.

Midőn 1896 őszén a Vaskapu munkálatainak befejeztével felséges urunk s más koronás tők jelenlétében Orsovánál, nagy ünnepélylyel, a Dunán a szabályozás következtében biztosított hajózás megnyitását, nem sokkal réab alkalmunk volt egy Németországban megjelenő lapban a magyarok nagyási hőbortárlól olvasnunk; elmondva láttuk ott, hogy a magyar nagy nemzeti ünnepet ilt a Vaskapu szabályozásánál; egy oly alkotásnál, melynek eszméje, — mint a berlini szerződésben biztosított — német eredetű, melyhez a pénzt a tőkezesény magyar állam Németországban szerzte be s melynek műszaki kivételét *Walland* német eredetű mérnök hajtotta végre. Ki vonja kétségbe, hogy Walland igaz magyar, jó hazafi, de vajon a nemzeti állam érdekében nem tett volna-e szolgálatot, ha a nagy mű megalkotásánál Frankói szép példáját követve, ezen nagy magyar alkotás keresztülvitele alkalmával magyar hangzású nevet vett volna le?

Kicsinyesnek látszik a kérdés, de azért, tekintettel mindig az ellenünk áskálódó nemzetiségek tendenciós állításaira s a sok tekintetben félrevezetőit külföld felőlására, nagy jelentsége van.

Nézünk csak, vajjon a kétségtelenül fényesen sikerült 1896. évi országos kiállítás alkalmával szépség-hiba volt-e csak, hogy a kiállítás igazgatói egymásután

Gräzenstein és *Schmidt* nevet viseltek s hogy az öszs-jury elnöke, Magyarországi volt miniszterelnöke, a német hangzású nevet viselő *Wekerle* volt. Ki vonja kétségbe az illetők igaz, őszinte magyar hazafias voltát; talán még a soviniszta magyar nemzeti irányzatnak feltélen hívei is ők és mégis volt alkalmunk ezen véletlen találkozás miatt is gyöngéden előel megjegyzést hallani.

Példák ezek, melyek intő figyelmeztetéseként, kell hogy vétsenek: a magyar nemzeti társadalom meg kell, hogy értsse, hogy az idegen neveket viselőktől követelnie kell a magyar hangzású nevek felvételét, mint egyik eszközt az egységes magyar nemzeti állam megalkotásának, mely a probléma s mely ha meg nem oldatik, Magyarország, mint állam sem állhat fenn. Sajnos pedig, mint már jeleztük, a magyar társadalom ezen mozgalmat nemcsak nem támogatja, de sok esetben kicsinyli. A nagyok tartózkodók, mert sikerük érzetében idegen hangzású nevekre akarnak büszkéek lenni, a kicsinyek, mert a nagyok példái előttük hiányoznak.

1897-ben a vallás- és közoktatásügyi miniszter igen helyes és jó irányzattal nem ugyan rendelkezett, de biztaltást intézett a tanfelügyelők útján a néptanítókhöz, magyar nevek felvéte e érdekében. A tanfelügyelők nem mindenütt ugyan, de mégis itt-ott kellő buzgalommal igyekeztek a miniszter kívánságának megfelelni; ezek között, ha nem tévedünk, egy Ruzicska nevű, tankerülete nem magyar nevű néptanítóit, magyar nevek felvételére biztaltatta is; az eredmény csekély volt s miért? Az egyik tanító, kinek horvátos hangzású neve volt, úgy nyilatkozott, hogy ő szívesen cserélte le, mint jó magyar hazafi, nevét magyar hangzásúval, de elvárja, hogy e őbb jó példával menjen előre tanfelügyelője s minisztere. És a tanfelügyelő, aki — a miniszterrel nem is szólunk — jó hazafi, a magyar nemzeti népoktatás terén buzgó tényező, azért a jó példát nem adta meg.

A soviniszta magyar nemzeti állam érdekében érvényesülő magyar „nemzeti gondolat” gyengeségét igazolják e példák, pedig e nélkül az egységes magyar nemzeti állam megoldásának problémája nem sikerülhet. Azt várjuk, azt követeljük a magyar „nemzeti gondolat”-tól, mely a haza minden hű fiát kell hogy áthassa, hogy az idegen hangzású neveknek magyar hangzású nevekre való átváltoztatását ne kicsinyelje, de követelje s ezzel is a nagy probléma megoldását segítse elő.

Evekkel ezelőtt berlini német nő látogatott meg; midőn a pályaháztól bérkocsiján behajta beköszönött, első szavával azon örömeinek adott kifejezést, hogy hisz itt nincs is, mint ő hitte, a visszamaradt távol keleten, mert a városon végighaladva, látta, hogy az üzletek feliratai, akarcok Berinben, németek, vagy legalább németek is. E ennek örült; a „nemzeti gondolat”-tól csak hiányosan áthatott magyar társadalom ebben nem lát sérelmet; a magyar állam, mint azt a céltudatos an eljáró kis Románia teszi, az üzletek idegen feliratait nem követel külön adót, azonban a magyar állam ellenségei a nemzetiségi igaztók, ezen kérdésnek is ismervén jelentőségét, mint azt a legközelebb Szege-den lelojót pangermán igaztók pörének letárgyalásánál láttuk, tervszerűen dolgoznak oda, hogy híveik, mint üzletemberek, üzleteik feliratait csak nemzetiségi nyelvükön alkalmazzák s hogy a nemzetiségi vásárlók előszeretettel oly üzletekbe menjenek, melyeknél a magyar felírás hányzik, vagy a feliratok legalább is kettősek.

S vajjon ezen törekvésekkel szemben nem elég erős-e a magyar társadalom s a „nemzeti gondolat”, hogy a soviniszta magyar iránynak érvényt szerezzen? Hisz nem is oly nehéz megállapítani azt, mit nem kell tenni, mit nem kell megvárni; de figyelemmel kísérni, mit elleneznek, mit kérnelnek s hazafiatlan nemzetiségek.

Megalkottuk az 1898. évi IV. törvényünket, mely a község- és egyéb helynevekről szól. A magyar nemzeti állam problémájának megoldásához, mint egyik külsőségekben is jelenkező eszköz, e törvény végrehajtása, nem tudjuk, hogy tényleges, vagy csak kezesített nehézségekbe ütközik, de annyit látnak, hogy az egységes magyar nemzeti állam megalkotására nagy fontossággal bíró ezen törvény gyors végrehajtása érdekében a „nemzeti gondolat” nem buzdul fel s megnyugszik abban, ha a sajtó itt-ott elhangzó felszólításaira adott hivatalos cáfolat vagy kimagyarázás a megoldást ismét elődázza. Ismerjük ezen törvényi ismerjük a végrehajtó-bizottság szervezetét és ügyvitei szabályzatát is, hisz részünk volt annak megalkotásában, de mi nem gondoljuk, hogy a törvényi keresztülvitele évtizedeket igényelne, persze csak akkor, ha a kormányzat mögött a soviniszta magyar „nemzeti gondolat”-tól áthatott magyar társadalom követelőleg állana. Mit jelentene az, az egységes magyar nemzeti állam minden körülmények közt kidomboruló jelenkezése érdekében, ha, mint azt az idézett törvény 5. §-a mondja: „Állami, törvényhatósági és községi,

valamint egyéb hivatalos iratokban, községi pecsételen, bélyegzőkön és jelző táblákon továbbá az állam, a törvényhatóságok és községek közvetlen rendelkezése alatt álló intézetek és üzemek ügykezelésében a nyilvántartási joggal bíró iskolákban használt tankönyvekben és térképeken, ugyancsak ezen iskoláknak nyilvántartási előkerülő nyomtatványain, valamint pecsétjein és bélyegzőin, végül a közjegyzői iratokban — tekintet nélkül arra, hogy a felsorolt iratok, tankönyvek, nyomtatványok, pecsétek, bélyegzők stb., az állam hivatalos nyelvén, vagy más nyelven vannak-e szerkesztve — kizárólag a község hivatalos neve használandó azon írásmód szerint, amint az az országos községi törvényben vezetettik.

Ime, így szól a törvény s ha ez végre van hajtva, mennyire másképp néz ki magyarközéletünk ezen nemzeti szempontból nagy jelentőséggel bíró külsőség mellett? S e törvényt végre lehet hajtani, gyorsan is, de végre is kell hajtani gyorsan, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy megalkotott, de csak késedelmesen, nagy későre végrehajtott törvények rendszeresen magukban aluszának, vagy évnél el, mert a közvélemény megszokja azokat figyelembe nem venni. Különösen így van ez nálunk, hol a kitarásra képtelen, csak szalmatüzként fellobbanó közvélemény hamar felled, ritkán követel s még ritkábban emlékezik. Ime, a törvény megalkotott; a magyar közvélemény lelkes üdvözléssel fogadta; a nemzeti-ségek felajándultak, a képviselőházban ülő száz nemzeti-ségi képviselők az akkori kormány ellen fordulva, a pártból kiléptek; női bizottságunkkal panaszukat a trón elé kívánták vinni s nagy Németországot panaszaiukkal sirták tele. Nálunk a törvény gyors végrehajtása érdekében a társadalom nem mozdul meg míg Németország egyes városaiban a mozgalom ellenünk folyamatban van, sőt német kitarással szervezkednek a magyarországi községek magyar neveinek használatára ellen.

A magyar társadalom pedig a magyar állam megalkotására feltétlen szükséges „nemzeti gondolat”-ról megelégedkezve, maga is, nem tudva mit tesz, használja a magyar névvel bíró községek neveinek említésénél igen gyakran, idegenekkel beszélve pedig mindig az idegen hangzású neveket; ezzel is segítségére jöve a hazafiatal nemzeti-ségi törekvéseknek, öntudatlanul bár, érvényesülni engedvén az egységes magyar nemzeti állam megalkotására feltétlen szükséges sovinszta „nemzeti gondolat” ellenében a „nemzetközi tapintat”-ot, amely lehet tetszetős, amely lehet kifelé népszerű, amely lehet a magyar állam területén lakó nemzetiségeknek kedves, mely a már megalakult és erős nyugati államokban talán, de csak talán, lehet nem is veszélyes, de amelyely államot alkotni nem lehet és amelynek ismételt előbb és előbbre való tologatásával a nagy probléma: „Akar-e, tud-e Magyarország egységes magyar nemzeti állammá lenni”, meg nem oldható.

Rablógyilkosság a fővárosban.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, július 1.

A főváros bűnkrónikáiban is szinte páratlanul álló rablógyilkosság történt ma a fővárosban. A V-ik kerület egyik külső utcájában, a Sziget-utcában, egy bépipitlen telek kapuja előtt darabokra vagdálva találták ma este kilenc óra előtt Erdei Sándor ékszerkereskedőt akit azon a tájékon minden ember üsmert. A meggyilkolt ékszerkereskedő az V-ik kerület külső részében lakó embereknek adott el részletesítésre arany- és ezüst ékszereket és minden héten maga járt el üzletlelhez a részletekért. A kegyetlen gyilkos valószínűleg az áldozat üzletlelei közül került ki. Minden jel arra mutat, hogy a szerencsétlen embert a nála lévő pénzért és ékszerekért gyilkolták meg s a holttestét azért darabolták össze, hogy belelértjen egy gyerekkocsiba, amelyben kivitték a Sziget-utába s ott kifordították az utca porába.

Erdi Sándor 60 éves ékszerkereskedő a mai, páratlanul álló rablógyilkosság áldozata. A Felső-Erdősor-utca 39-ik számú házában lakott a szerencsétlen ember feleségével és két hajadon leányával. Négy leánya már férjhez van s vejei mind jó állású, előkelő emberek. Egyik veje Neumann Richárd, az Erzsébet-gőzmalom gondnoka, másik két leánya pedig Markovics Ferencnek és Nemes Mórának a felesége. Erdi Sándor jómódu, vagyonos ember volt s üzlete jó jövedelmet hajtott. Egész nap alig volt otthon pár óráig, mindig az üzlete után járt s az V-ik kerület külső részében nagyon jól ismerték az emberek az öreg Erdei bácsit és szívesen kötöttek vele üzleteket.

(Holttest a gyerekkocsiban.)

A Sziget-utca az V-ik kerület külső részén van. A Váci-utáról megy be a Duna felé s mindjárt az ele-

jén, alig 150 lépésnyire a Visegrádi-utca keresztezi. Az 5-7. számú telken amely embermagasságú deszkakerítéssel van körülveve, van Kelemen Mór ócska épületrész-telepe. A deszkakerítés közepén van körülbelül a kapu, amely előtt ma este megtalálták az öreg Erdei Sándor darabokra vagdalt holttestét.

A környék lakossága egy szép nyári estén kint szokott sétálni az utcákon. Ma este szinte hemzsegett odakint az utca az emberektől; de úgy nyolc óra után elcsendesedett a zaj s ekkor már alig pár ember járt kint az elhagyatott Sziget-utacában.

Két fiatalember, Ille József gépmester és Mocsay Gyula munkás, akik ott laknak a Sziget-utca 16-ik számú házában, kint sétálgattak az utcán. Körülbelül husz perccel kilenc óra előtt látták, hogy a Kelemen Mór üzletének a kerítése előtt egy piros abroszszal betakart gyerekkocsi áll, a kerítésre pedig egy asszony kapaszkodott föl és benézett az üresen álló telekre. Ügyet sem vetettek a dologra és később látták, amint az asszony a gyerekkocsival a Külső-Váci-ut irányában elhaladt. Ők is megálltak a Váci-ut sarkán s ott beszélgettek egy darabig. Mikor azután visszaindultak a Sziget-utacába, már nagy embertömeget vettek észre a Kelemen Mór-tele kerítés kapuja előtt. Ők is odamentek kíváncsiságból és elborzadva látták, hogy a földön — félig egy piros abroszba csavarva — egy összedarabolt holttest fekszik.

A gyilkosság híre mint a futótűz terjedt el a környéken s nagy embertömeg gyűlt egybe a holttest körül. Hamarosan rendőrt is hívtak, aki telefonon jelentette az esetet a főkapitányságnak. Ezalatt az emberek levették a holttestről az abroszt s megindult a találgatás, hogy kilehet a meggyilkolt ember. Egy Nagyné nevű asszony, aki a Visegrádi-utca 24-ik számú házában lakik, ismerte föl először a holttestet. Amint megnézte, megborzadva kiáltott fel:

— Ez az öreg Erdei bácsi, a mi ékszerésznünk!

Hamarosan akadtak többen is, akik felismerték a meggyilkolt emberben az öreg Erdeit. Ezek között volt Kosztolányi István házimester is a feleségével. Ők is ismerik az öreg Erdeit, mert nekik is szállított ékszereket.

(Az utolsó ut.)

Az öreg Erdei Sándor ma reggel nyolc óra után ment el hazuról. A felesége körülbelül egy negyed órával előbb távozott. Mielőtt elment volna, megmondta a férjének, hogy a lakást zárja be, a kulcsot vigye magával, mert ugys előbb haza fog térni, mint ő. Amikor az öreg Erdei elment hazuról, körülbelül 1200 forint volt nála egy piros bőrbő csavarva s ezenkívül egy kilónyi sulyu arany és ezüst ékszer volt a zsebeiben. Egész délig járt-kelt az öreg a vevőinél. Dében még megfordult a Visegrádi-utacában, ahol többen látták, azóta azonban teljesen nyoma veszett.

A felesége ma este nyolc óra tájban ment haza a Felső-erdősorban lévő lakására. A lakásba nem tudott bemenni, ott sétálgatott hát az utcán, a ház előtt, várva haza a férjét. Úgy fél tíz felé érkezett a ház elé egyik ismerőse és az értesítette arról, hogy a férjét meggyilkolta valaki a Sziget-utacában. Erdeinél azonnal kiment a Sziget-utacába s ő maga adta meg a felvilágosítást férjére vonatkozólag a rendőrségnek. Időközben azután értesítették az öngyilkosságról a meggyilkolt vejeit is, akik gyors egymásutánban érkeztek ki a holttesthez, amelyet könnyezve álltak körül.

(Az összevagdalt holttest.)

Az öreg Erdei Sándorral állatias módon végzett a gyilkosa. A holttest bizonyosan el van éktelezve. A két alsó lábszárát — valószínűleg fejszével, vagy bárdal a térdén alól levágták s ezenkívül a hasa fel van metszve s a torka is át van vágva. Egy piros abroszba csavarta bele a gyilkosa s úgy vitte ki a gyerekkocsiban a Sziget-utacába.

A titokzatos asszonyra vonatkozólag Kálmán István géplakatos tudott egy kis felvilágosítást adni Krecsányi detektívtulügyelőnek és Geguss fogalmazónak, akik a rendőrség részéről megjelentek a gyilkosság színhelyén. Kálmán István kerékpáron jött hazafelé valami kirándulásról. Láta, amint egy sötét szoknyába és világos, testhez álló bluzba öltözött nő látta maga előtt a Wahrmann-utca felől a gyerekkocsit. A Visegrádi-utacában találkozott az asszonnyal, aki hajadonfővel járt. Allitása szerint 30-32 éves, magas, sovány, barna nő volt. Még látta, amint a Kelemen Mór telepe előtt megállt, de azután ő tovább haladt a kerékpárján és csak a gyilkosság hírére ment vissza oda.

A rendőrség a halottat egyelőre ott hagyta a Sziget-utacában, azon a helyen, ahol megtalálták. Fél tízenkéntő tájban megérkezett a soros vizsgálóbíró is

a talált holttesthez és jegyzőkönyvet vettek föl az esetről. A detektívek már nyomozták a gyilkost, de azelőtt azonban még nem akadtak rá.

Strófák

az afganisztáni emirről, mint férjéről.

Bombayból jelentik: A napokban ünnepelte az afganisztáni emir menyegzőjét hat fiatal leánnyal.

I.

Hat lányt vett el Habib Ulla! —
Természetes, hogy e hirre
Első dolgom volt kajánul
Irigykedni az emirre.

Mily levente! Más halandót
Ott találnék meg, mint hullát,
Hol vidáman, boldogságban
Látjuk úszni Habib Ullát.

Habib Ulla, Habib Ulla,
Mint hazudban a sakalok,
Íringságtól sápadt arccal
Allok itt, de gratulálok.

Ékesszólo frázisoknak
Virágára hajhász elmém,
Hadd ragyogjon méltó díszben
Afganisztán fejedelmén!

Hadd ragyogjon ragyogóbban,
Mint turbánod gyémánt-lángja,
Ugy lobogjon, mint karodban
A bizonyos hat leányka, —

A bizonyos hat leányka,
Ki csökodnak lánghevétől
Holdas fehér lilimbóll
Vér-rózsává elsötétül.

Egy-két részlet ismeretlen,
Hanem annyit látni tisztán,
Hogy valóban méltán büszke
Emirjére Afganisztán.

Sok emir van a világon,
De hasonlót nem talállok
Exotikus országokban, —
Habib Ulla, gratulálok!

II.

Apropos, most jut eszembe,
A dolognak nincs itt vége;
Mert ha hat lányt vett el, — akkor, —
Akkor van hat felesége.

És ha van hat felesége,
Hat anyóst is kapott vele, —
Habib Ulla, Habib Ulla,
Ez az érem másik fele!

III.

Oh anyós-vice! Régi téma,
Régi séma, — oh barátom,
Hogyha izetlennek tartod,
Kérek, én is annak látom.

Fenti versem csattanója
Közpénz, fillér, mely bár érték,
Piszkos lett a forgalomban
A kezektől, melyek érték.

Ha e vicctől elfordulnál,
Nem jajongok majd miattad, —
Ezt a fillért, oh barátom
Te is gyakran már kiadtad.

Mondhatom, hogy tőlem jó vico
Jelenlegi bánatomban, —
Mert hát bánat dúlja keblemm,
Meg is mondom, miért, nyomban.

Afganisztánt esdi lelkem,
Mint Izoldát egykor Trisztán,
Es bevalloan, nem tudom már,
Merre fekszik Afganisztán.

Be szeretnék afgán lenni,
Es egyebet mit se tenni,
— Habib Ulla! Habib Ulla! —
Csak hat lánykát nőül venni!

Itt nem értjük az ilyesmit,
Itt abszurdum az ilyesmi, —
Afganisztán, Afganisztán,
Szeretnék fölkeresni!

Mit nekem a Kárpátoknak
Vadregényes büszke tája,
Daltelt Provánsz, hófödött Sváje,
Hüvösvölgy vagy Himalája?!

Mit nekem a gyönyörű hon,
Hol a citrom ég a lombon?
Hol a lelkem édeleget
Rafaélen és Piombon?

Afganisztán, Afganisztán,
Lelkem vágya odahi ma, —
Milyen klíma lehet ottan,
Milyen klíma, milyen klíma!

G—ly.

FŐVÁROS

(*) **Új építkezések.** Orvendetes jelenségről tanuskodik a magánépítési-bizottság mai ülése. Arról tudniük, hogy a magánépítkezés, amely az utóbbi években stagnált újra növekedni van. A bizottság ma olyan jelentékeny számban adott ki engedelmet nagyobb építkezésekre, aminek már évek óta egy ülésen sem. Igy Strausz Sándornak, I. ker. Döbrentey-tér 903-905. hr. sz. háromemeletes háza, Bruchsteiner Rezsőnek, Jóska-utca 4728. hr. sz. négyemeletes háza, Bundala Mihálynak, mint az esztergomi főgyűházmegye megbízottjának, IX. kerület Gát-utca 8819. hr. sz. kápolna és kétemeletes zárda építésére a budapesti árú- és értéktőzsdének, V. ker. Szabadság-tér 924. hr. sz. három részben négyemeletes tőzsde-palota építésére, Hudetz Jánosnak, VII. ker. Damjanich-utca 4281. hr. sz. négyemeletes háza, Hegedüs Sándornak, IV. ker. Gerlőczy-és Ujvilág-utca sarkán, 474. hr. sz. négyemeletes háza, Staszy Ferencnek, VII. ker. Csömöri-ut 2619. hr. sz. kétemeletes háza, végül a budapesti kereskedelmi akadémiának az Alkotmány-, Honvéd-, Szemere-és Kálmán-utca sarkán kétemeletes épületre.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Az Operaház új tagja.** Ambrus Zoltánát a m. kir. Operaház igazgatósága magánénekesnek szerződtette. A művész név szerződtetésével az Operaház ensembleja becses tehetséggel gyarapodott. Vendégfőléptei során a közönség és a kritika egyértelműleg elismerte a fiatal művésznő ének- s játékbéli kvalitásait.

** **Záporpróba a Nemzeti Színházban.** Az előadások befejeztével ma délben tartották meg a Nemzeti Színház színpadán a szokásos záporpróbát, a tüzoltó tőparancsnok, Horváth János tanácsos a városi bizottság, Fekéry őkapitányhelyettes, valamint az igazgatóság és nagyszámú nézőközönség jelenlétében. A kiürített s vizálló vaszonlepedőkkel teljesen bevont színpadon felállottak a tüzoltók, kik kezében a maga rézcsapával s a megadott kürtjeire megereidtek felülről a zsinórpadás csatornáit s ontottak olyan záport, melynek sűrűségével és bőséggével csak eroje és szaporasága vetekedett s melyet hatalmas vonakban szeldeltek keresztül a tüzoltók csapjaiból minden irányban felszökő vastag vízugarak. Majdnem negyed óráig tartó és teljesen bevált kísérlet után, új kürtjele elzáródtak a vízcsövek s a batósági személyek és nézők meglegedve távoztak.

** **Galdós kiténtetés.** Az ifjú spanyol király, mint egy madridi táviratunk jelenti, Perez Galdósnak, az *Electra* Dias ismeretes szerzőjének az *Alfonz-remi nagykeresetjét* adományozta. Minthogy az *Electra* a jezsuiták ellen írott darab volt és oly óriási antiklerikális mozgalomnak volt az indítója, az a kiténtetés mindenesetre az idők jele. Az új királylyal Spanyolországba beköltözött a liberális szellem, amelynek az irodalom bizonyára nem csekély hasznát fogja venni.

** **Hangverseny a Margitszigeten.** Nánássy Géza ma este a margitszigeti tejsó vendéglőben önálló hangversenyt tartott amelyen dalkokat és monológokat adott elő. A közönség tetszéssel fogadta előadásait. Nánássynak ez a hangversenye bevezetője vidéki hangverseny-körútjának, amelynek bizonyára meglesz a sikere.

** **Engedély színháznnyításra.** A székes fővárosi rendőrség engedélyt adott Monori Sándor budapesti lakosnak arra, hogy a szintársulátával 1902. szeptember 1-től 1903. szeptember 1-ig, kizárólag Budapest székesfőváros területén színi előadásokat tartasson. A rendőrség az engedély érvényességét azonban ahhoz a föltételhez kötötte, hogy az előadások megkezdése előtt igazolni tartozik, vajjon a fővárosi

tanács a kismélet épü etet alkalmasnak találja-e előadások tartására s hogy a tanács a tűzbiztosság tekintetében kilógást nem emelt.

** **Vidéki színház.** Kóvi Ede jól szervezett társulata Körmenten játszik szép sikerrel. A napokban *Thurn-Taxis* herceg Körmenten időzött és végignézte a *Faholy* jól összeválogatott előadásait. A társulat legközelebb a dobovári arénában kezdi meg előadásait, ahol a tavalyi szezonban a közönség meleg partigrásával találkozott.

Nyiltér.

Sorsjegy ára csak 50 fillér.

Pozsonyi Kiállítási Sorsjegy.

1089 nyeremény 85.000 koroga értékben.

Főnyeremény **50.000** kor. értékben.

Hu-rás visszavonhatatlanul 1902. szeptember 21-én. Sorsjegyek kaphatók minden banküzletben, sorsjegy-elárútlóhelyen és dohánytőzsdében, valamint a **Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének kiállítási sorsjegyirodájában.** Budapest, V. ker., Nádor-utca 16. szám. Dohánytőzsde- és üzletajánlómonok jutalék mellett kapnak sorsjegyet bizományba.

Sorsjegy ára csak 50 fillér.

Vidékre pontosan szállít a Szt.-Lukácsfürdő-Kutválatat, Budán.

Mig a legutóbbi időnkig egyetlen víz sem volt egészen biztosan adagolható

a **vérköpésben, szivbajban és asthmában** szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

MARGIT

GYOGYFORRAS

„Margit-telep, — Bereg-megye“ vize ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nemcsak a **hugyszervek** betegségeiben legjobb víz, hanem a **legkifutóbb borviz**, és enyhén sóa íze miatt mindenki, még a **legkisebb gyermekek is szívesen veszik magukhoz** a gyomor és lég-cső hurutos megbetegedésénél.

Kapható minden gyógytár és fűszerkereskedésben. Országos főraktár:

EDESKUTI L. cs. és kir. udvari szállítóal, ásványvíz-nagykereskedő Budapesten.

(Az o rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

Az alagi versenyek.

— Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, július 1.

Pompás idő kedvezett az alagi nyári meeting mai, második napjának is, amely nagy közönséget vonzott ki a mezőre. Erdekesebb futamok nem igen voltak, a favoritok csaknem kivétel nélkül győztek, csak a Szent-Mihály-díjért futott verseny hozott nagyobb meglepetést, melyben végre sikerült Jony százados *Fakati*-jának kiküzdnie az első helyet.

A részletes eredmények ezek:

I. **Weiter handikap.** Díj 1800 korona. Távolság 2000 méter. Gróf Degenfeld I. *Kelengye* (Maino) első, Mig. Braganza herceg Vesta Virginije (Smejda) második, Aresin Faton S. Tscherkessinje (Móricz) harmadik. Azután Picador. Totalizátor: 10:22. Helyrefogadások: I. 50:64, II. 50:72.

II. **Kétévesek eladó versenye.** Díj 1800 korona. Távolság 1000 méter. Baró Königswarder H. *Alte Wieseje* (Neumann A.) első, gróf Andrassy G. Orchideeje (Kvarik) második, Liptay B. Páfrány (Gallo) harmadik. Azután Kis bögre, Ilonka, Va banque, Aboug, Wanda Legendá, Agnes II., Xenia. Totalizátor: 10:20. Helyrefogadások: I. 50:64, II. 50:86, III. 50:116.

III. **Nyári díj.** Díj 4000 korona. Távolság 1600 méter. Gróf Degenfeld S. *Marathonja* (Maino) első, Aresin-Faton J. főhadnagy Ugyanaza (Koblicsek) második, Magyar Gy. ezredes Kialtoja (Smejda) harmadik, azután Sebes, Boka, Cserháti. Totalizátor: 10:16. Helyrefogadások: I. 50:62, II. 50:76.

IV. **Szent-Mihály-díj.** Díj 1500 korona. Távolság 1600 méter. Jony F. *Fakati* (Jony) első, Mravik P. El Batidoria (Krause) második, Spezi és Lator holtversenyben harmadik. Azután Wawel, Prima II., Akármikor. Totalizátor: 10:73. Helyrefogadások:

I. 50:64, II. 50:58, III. 50:52 Lator, 50:54 Spezi.

V. **Eladók handioapja.** Egyedi L. *Halloh II.*-je (Smejda) első, gróf Esterházy B. Bertája (Tonnenberg) második, gróf Andrassy G. *Aneodote* (Maino) és Mravik P. *Menyköje* (Csuvár) holtversenyben harmadik, azután Rusticus, Boba, Joubert, Mine d'or. Totalizátor: 10:42. Helyrefogadások: I. 50:73, II. 50:206. Holtversenyben: *Aneodote* 50:66. *Menyköre* 50:114.

VI. **Pavlin-gátverseny handioap.** Díj 1700 korona. Távolság 2700 méter. Jankovich B. Gy. *Sötétje* (Brooke) első, Pejaosevich A. *Néna-Nénája* (baró Szentkereszty) második, Orsich P. főhadnagy Pratersterne (Hajdu főhadnagy) harmadik, azután Résztes, Bakator. Totalizátor: 10:29. Helyrefogadások: I. 50:56 és II. 50:116.

TÁVIRATOK

A két éves katonai szolgálat.

Páris, július 1. A szenátus ma folytatta a két éves szolgálati idő behozataláról szóló indítvány tárgyalását. *Trevennie* ellenjavaslatot tesz, melynek az a célja, hogy a szolgálati időt egy évre korlátozzák s e mellett 50000 a tisztsz 5 évig tovább szolgáljon. *André* hadügyminiszter ellenzi ezt a javaslatot és utal a kétévi szolgálati idő előnyére. *Trevennie* azt kívánja, hogy indítványát a bizottsághoz utasítsák. A hadügyminiszter ezt ellenzi mire az indítványt 207 szavazattal 59 ellenében elvetik.

Páris, július 1. *Gaitiffet* tábornok volt hadügy-miniszter, ki több lapban a legélesebben megátámdta két éves szolgálati időre vonatkozó javaslatot, a *Journal des Debats*ban Freycinethez, a hadügyi bizottság elnökéhez nyit levelet intéz, melyben azt az érdekes *leplezett* teszi, hogy Frey inet mikor az Akadémiába be akart jutni *Aumale* herceggel szemben, hogy szavazatát megnyerje, a következő kötelezettségeket vállalta el: 1. Hogy mindig belolyását rendelkezésére bocsátja a hadsereg valódi érdekeinek. 2. Hogy mindig védelmezni fogja a vallást és szolgálat. 3. Hogy közreműködik abban, hogy a száműzött hercegek mielőbb visszatérhessenek Franciaországba. Emlékezzék ön, így szól a levél, esküjére, szálljon szembe a veszedelemmel, mely a hadsereget fenyegeti, ajánlja figyelmébe kitűnő brárijának, *Combes* miniszterelnöknek a javaslat és szolgálat. *Gaitiffet* tábornok hozzáteszi, hogy ő volt a közvetítő *Aumale* herceg és Freycinet közt és eszedeg kész erre vonatkozólag irományokat közzétenni.

Az olasz király látogatása.

Róma, július 1. Félhivatalosan jelentik, hogy Viktor Emanuel király július közepé folyamán meglátogatja a pétervári és augusztusban a berlini udvart.

Forradalom Haiti-szigeten.

Páris, július 1. A Havas-ügynökség jelenti Cap-Haitienből: A helyzet nagyon komoly. Híre jár, hogy *katonaság tart a város jelé az ország belsejéből.* A *Crete a Pierrot* királohája a felkelőknek ultimátumot küldött, amelyben *bombázással fenyegetőzik.*

A boer foglyok hűségükje.

London, július 1. A Szent Ilona-szigeten levő boer foglyok *lelettek a hűségüköt.* *Cronje* tábornok szintén letette a hűségüköt és visszatér Afrikába

Közzgazdasági táviratok.

London, július 1. A ma végződő évnegyedben az állam bevétele 35,095,081 fontot tett a mult év megjelöl szakában kimutatott 29,631,275 fonttal szemben.

New-York, július 1. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9 1/4 (9 1/4), Juliusra 8 7/8 (8 9/8), Októberre 7 8/8 (8 9/4), New-Orleansban helyben 9.— (9 —). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7 40 (7 40), Stand white Philadelphiában 7 35 (7 35). Refined in Cases 8 50 (8 50). Credit Balances at Oil City 1 22 (1 22). — *Zsír:* Western steam 11.— (10 90), Rohe és Brothers 11 10 (11.—). — *Tengeri irányzata állandó.* Juliusra 69 1/2. (68 3/2). Szeptemberre 65 3/2. (65 3/2). — Okt-re —.— (—.—). *Buza irányzata bizonytalan.* — Píros ősz helyben 83.— (82 1/4). Juliusra 81 1/2 (80 3/2), Szept-re 79 1/2 (78 3/2). Okt-re 79 1/2 (78 3/2), Dec-re —.— (—.—). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — *Kávé:* sair kío 7. sz. 5 1/4 (5 1/4), Jul-ra — 4 55 (—.—), októberre 5.— (4 55). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.— (3.—). — *Cukor:* 2 1/2 (2 1/2). — *Őn:* 28 50 (28 87). — *Réz:* 11 1/2—12 1/2. (11 90—12 30). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 1. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza irányzata szabálytalan.* — Juliusra 74.— (74 3/2). — Szept-re 76 3/2 (—.—). — *Tengeri irányzata engedő.* Szept-re 62 1/2 (62 1/2). — *Zsír:* Szept-re 10 72 (10 62). — Okt-re 10 65 (—.—). — *Szalonna short clear* 10 82 (10 80). — *Sertisshus:* Szept-re 18 55 (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

A maródi szobából.

I.

Nem is hittem... Mily jó itt lenni!
Csupa csend és csupa nyugalom.
A napugár is halkan-jovva
Csak végsősurran itt a falon.

A zaj, az ablakereszkén,
Csak lassan, félve szüremlik át
S zsoitárnak halljuk elmosódva
A nyösörgő verkiis muzsikát.

Mily jó itt lenni! Egész mennyország...
Párnám puha s puha az ágyam.
Uram, teremtom mily jól esik itt
Feküdni és pihenni lágyan...

II.

Szomszédom jövedvő olasz matrózgyerek,
Egész éjjel-nappal csacsog és csicsereg.
Mint ősi áradás zúdul a szó árja:

— Ön szinnyor önkéntes már a végít járja...!
Nem hiszi? Tagadja? Hogy vak nem fél a vaktól...
Ót liter neróba, ön előbb elpatkol!
Hiába már minden, látom az arcáról,
Hogy ön hamarosan gyalult deszkát árul.
Kezire-lábára ezerjófút kenhet,
Leimádkozhatja valamennyi szentet
Ehet csibolevest, ehet csalávirít,
Majlandi jóasszony se segíthet már itt!
A képe megaszott, fakó már a szája...
Még az is hiába imádkoznék rája!
Fejét rázza szinnyor? Hogy az orvos mondta...
Ej de babonás ön! Még ád a doktorra...

Egyszer-e felhörög. Az arca elkéköli.
Csak fehérje látszik fekete szeméből.
Megszólal rekedten, ... történ, ... haldokolva:

— Szinnyor... a fogadást megnyerhette volna!
(Póla.)

Balla Ignác.

† **A spaai croupierk.** Lipót belga király még mindig nem szentesítette azokat a törvényeket, amelyek Belgiumban tiltják a játékbankokat, ennek következtében Spaaban még egyre kopaszítják a mindenféle nemzetbeli szerencsefakát. Változatosság kedvéért aztán most egy kis croupier-sztrájk volt Spaaban. Néhány év óta tiltották a croupier-knak, hogy borra volt fogadjanak el a játékosoktól s hogy annál nagyobb fogantja legyen a tilalomnak, azt is meghagyta a vezetőség, hogy zeet ne hordjanak a croupier-k a rubájukon. Erre aztán most legutóbb zugalódtak, aminek az lett a következménye, hogy még jobban ellenőrizték őket. Ezt azonban megsekolta a

spaai bank kétszáz croupierja. s jelentkezvén Dhainant bankbérőnél, áltaános sztrájkkal tenegétődztek. ha nem engedik meg újra a borralót. Erre aztán teljesítették a coupier-k kivánságát.

† **A hercegisasszony dadája.** A dícsőségnek egyelőre vége, Cinti Magdolna, Jolanda olasz hercegisasszonyka dadája nyugdíjba ment és visszatért falujába. Ottbon természetesen újra egyszerű parasztasszony és miről beszélgethet ugyan másról, mint az elmúlt jó napokról, mindarról, amit a királyi udvarban III. Viktor Emánueléknél tapasztalt. Heléna királyné mindig nagyon jó volt hozzá, mondja, Margit anyakirálynét pedig valóságos szentnek festi. Érdekes amit Cinti Magdolna a királyi párról mond. A király és a királyné minden pillanatban s mindig együtt boptantak a gyermekszobába, hogy megnézzék, mit csinál a kis Jolanda. A király egészen más ember otthon, mintha kimegy. Nem baragos komoly, hanem mindig jókedvű, trótlás s egy pillanatig sírcs nyugta. A nyugdíjazott dajka faluja közepén kis házat vett magának, melyet maga a király butoroztatott be. Kézpénzben tizenegy hónapra harmincezer frankot kapott s életjáradékot egész életére.

† **A régi újságírás.** Hogy milyen csigalábon járt annak idején az újságírás, amikor a világ nem volt berendezkedve a technika annyi vívmányával, mint ma, azt a legkönnyebb bemutatni. Ime, az angol koronázás alkalmából is eszébe jutott ez egy angol újságírónak, s kiböngészte, hogyan tudósítottak a lapok régen egy-egy koronázásról. Kétszáz évvel ezelőt Anna királynő koronázásakor az angol lapok hasábas tudósítások közöltek jelentéktelen külföldi eseményekről, a koronázás ünnepeit pedig ilyenformán jelentették be: „A felséges asszonyt ma, bir szerint, a westminsteri apátságban ünnepesen meg fogják koronázni”. Másnap a *Post Man* tizenhat sorban számolt be a koronázásról, az *English Post* pedig ilyen részleteket közölt: „A ceremónia óriási pompával és ünneplésséggel ment végbe s ennek a napnak az estéjét kivilágítással, harangzással és egyéb örömet hirdető tüntetéssel jelezték be. Temérdek tribűnt is állítottak, amelyek közül néhányat oly rozszul építettek, hogy leszakadtak és néhány ember meg is sebesült.” Legrövidebben a „*Flying Post*” végzett a közönséggel s megjegyezte, hogy a nézők tömege oly nagy volt, hogy szinte fölösleges a dologról egyebet mondani. Huszonöt évvel utóbb III. György király koronázásakor a *Daily Journal* már így jelenti a koronázást: „Mint halljuk, a felséget ho'nap a Westminsterben megkoronázzák.” A *Daily Courant* egyáltalán tudomást sem vett az uralkodó megkoronázásáról. A *Daily Post* volt az egyetlen lap, amely a következőképpen szólta ki olvasóit: „Ugy halljuk, hogy a szertartás pompában föllümlt min-

dent az országban és általában Európa minden államában. Az utcákon a nézőknek oly óriási tömege gyűlt össze, hogy bajtől lehetett tartani, de hála az istennek mégis kevés baj történt.”

† **A liliputi drámaíró.** Arról a nagy csudáról, akiről Carmen d'Assilva néven emlékeztek meg nemrégiben a párisi lapok, most még bővebben írunk, hogy a tízéves drámaíró a szinpadai szerzők társaságának tagja lett. Carmen d'Assilva, akit különben Victorien Sardou, a drámaírók társaságának elnöke, ezekkel a szavakkal üdvözölt: „Kisasszony, ön a legfiatalabb a drámaírók között. csak haladjon bátran előre a megkezdett uton!” — csinosnak nem mondható. Vállig ledögös fekete haja, ezt kapta szép ajándékkal a természetől. Arca, fekete szemével, bizonyos kemény kifejezést mutat, ami a koráért gyermekket idősebbnek tünteti el. Szülei több évig Angliában laktak, ahol a leánya az angol nyelvet tökéletesen elsáátította. Már ötödik életévében szokatlan tehetséget áruit el a meseköltésben. Londonban csakhamar híre terjedt önállóan megírt kisebb szini jeleneteinek. Lady Churchill, tevé csodálattal e tehetséget íránt, Viktória királyné udvarába vitte a gyermeket. Es itt a királyné, a trónörököspar, az udvar jelenlétében adta elő a gyermek kiűnő angol nyelven azokat a novellákat, amelyek beszédközben gondolt ki. Az ősz királyné és leányai megcsodálták a csodagyermeket és gazdagon megajándékozták. Párisba visszatérve, iskolába járt, ottbon pedig szindarabokat írt. Szülei nem akadályozták kedvtelésben. Franciaország legfiatalabb színműriának különös fellogása van az életéről. A háziorvos, aki a gyermek tulerőltetéséről tartott, vidékre akarta küldeni. De Carmen d'Assilva bosszusan így szól:

— Hegyek, erdők, vidékek, láthatórok, a mozdulatlan természet, élet és mozgás nélkül — unalmas dolgok! Eppen annyit érnek, mint egy páma az ariak előtt és egy zöld szőnyeg, mely egy gyepet helyettesít. En az életet, az emberek életét szeretem, ezután vágyódtam, ezt szívom magamba minden pórusomon, de szeretem az állatok életét is! Mert értem az állatokat és elemezem őket, valamint az embereket! Az állatoknak is megvan a maguk kis lelke, sőt megtudnám önnök mutatni, hogy egy kutya mikor nevet...

— Ugy beszéltem el az életet, amit látom aint elemeire bontom, — mondta near egy társaságban. — Es ez az élet igazán nem ündökök a tisztaságtól. Ösmerem sok iortélyát, tetetését, aiatomoságsát, nevétséges tulajdonságait! Csodának néztem engem és így szólnak: „Ugyan honnan vette mindezt a kicsi?” Ugyan honnan vette volna másót, mint az emberek-től és a társadalomtól! Azt hiszitek, hogy azért van szemem, hogy ne lássak, hogy ne vegyem észre az érem fonákját?...

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Irtá: GORKIJ MAXIM.

Második fejezet.

Majakin nagy, kétemeles házban lakott, mely előtt tágas kert terült el. A kertben hatalmas, vén hársfák állottak, gazdag lombjuk eltakarta a ház ablakait s a nap csak nehezen küldhetett egy-egy sugarat a butorokkal telt szobába. A lakás mindig szomorú félmohályba volt burkolva. A család vallásos volt, viasz, tömjén- és olajszag töltötte be a szobákat. Söhajtás és imádság hallatszott mindenfelé.

Majakin Jakab családja, a feleségén és leányán kívül, öt nőrokonból állott, akik közül a legfiatalabb is harmincegyéves volt már. Mindannyian vallások voltak, egyéniség nélküli emberek s vak engedelmességgel adóztak Ivanovna Antoninának, a ház urúdnének. Ez a sovány asszony nagyon szigorú volt, sőt arcából úgy ragyogtak szürke szemei, mint egy rabszolgatartóé. Majakinnek még egy Tarasz nevű fia is volt, akit azonban sohasem emlegettek otthon, de mindenki tudta, hogy Tarasz tizenkilencéves korában Moszkvába ment az egyetemre, atyja akarata ellenére megöcsült, amiért aztán Majakin kitagadta. Azóta semmi hír nem érkezett felőle s voltak, akik azt mondták, hogy Sziberiába száműzték.

Majakin Jakab is csodálatos ember volt. Alacsony, sovány, mozgékony ember, hegyes, vörös szakállal s hamis, zöld szemével úgy nézett, mintha mindig azt mondta volna: — Sebaj, tisztelt barátom. Ne nyugtalanodjék! Értem ugyan, de ha békét hagy, nem áru- lom el.

A feje tojáshoz hasonlított s tulságosan nagy volt. Mintha két arca lett volna: az egyik okos és ravasz, a másik csupa ránc, mely mögött gondosan el volt rajta a szája és szeme. Majakin különben kötélgyáros volt s a kikkötőben nyitott üzletet tartott. A kereskedők nagyon tisztelték s általában okos embernek tartották, ő azonban nem erre, hanem őseire volt büszke:

— Mi Majakinok — szokta mondani — már Katalin idejében is kereskedők voltunk... tehát ősi vér van bennem.

Ebben a családban hét évet töltött Gorgyjejev fia. Héteves korában már szőlésvállu, nagyfejű fiu lett belőle s mindenki idősebbnek tartotta, mint amennyi idős volt. Csöndes, magába vonult életet élt s Ljubával, Majakin leányával játszadozott, miközben Busja néni, Majakin egyik kövér, himlőhelyes rokona ügyelt rájuk. Busja néni is csöndes teremtés volt, mintha állandóan rájesztettek volna, még a gyermekekkel is halkán beszélt. Sok imádságot tudott, de soha sem mesélt Fomának.

A kis leányának jól megfért Foma, de ha mérges volt, ehalványodott, egy darabig meren nézte Ljubát s aztán megverte. Ljuba sirt, az édesanyjához futott, de ott nem igen talált előléttét, mert Antonina nagyon szerette Fomát. Így multak Foma napjai. Szellemi tápláléka az volt, mikor Majakin Jób könyvéből olvasott neki vasora után. Majakin föltette orrára ezüstfoglatu szemüvegét, végignézett hallgatón. Mindenki a helyén ült. Arcukon a vallásosság félelme tükröződött.

— „Élt egy ember Uz földén...” kezdte Majakin rekedt hangon s Foma, aki Ljubával együtt a pamlagon ült, tudta már, hogy Majakin most rögtön elhallgat s a kopasz fejét fogja simogatni. Csöndesen ült a helyén, hallgatott s elképzelte, hogy milyen volt az ember, aki Uz földjén élt. Ez az ember nagy volt és meztelen, szemé olyan nagy lehetett, mint a Krisztusé, aki a szentképen látható, a hangja pedig mint egy trombita. Ez az ember egyre nőtt a fiu szemében, szinte az

épig ért, karjai a felbők között voltak elrejtve, melyeket szétépett. Majd úgy látta ismét, hogy ez az ember a földön ül, tostét férgék és sebek borítják s a bőre gnyűd. Már egészen kis emberke, akin sajnálkozni lehet, olyan, mint a templomok előtt áldogáló koldus...

Es így szól:
— És miképpen lehet igazságos az ember Isten előtt? S miképpen lehet tiszta egy asszony magzata?

— Ezt az Istennek mondja... magyarázta Majakin. — Miképpen lehetek én igazságos, ha gyöngye hus vagyok? Ezt kérdezzük az Istentől... Mit szóltok hozzá?

Majakin diadalmasan nézett hallgatóira, aztán így szól:

— Fektesd le a gyermekeket. Ignác mindennap eljött Majakinhoz, játékszereket hozott a fiának, a karjára vette, magához szoritotta. Néha azonban elégedetlen volt vele s így szól:

— Hát miért nézel úgy, mint a süket fajd? Mi? Miért nem nevezsz?

Aztán Majakinnek panaszkodott:

— Attól félek, hogy ez a gyermek éppen olyan lesz, mint az anyja. Olyan szomorú a szeme.

— Nagyon korai még az aggodalom — felelte Majakin mosolyogva.

Majakin is szerette Fomát s mikor egy nap Ignác kijelentette, hogy a fiut most már hazaviszi, Majakin őszinto fájdalomt érzott.

— Hagyd itt, — kérlelte. — Látod, a fiu már megszokta a házat, sirt.

— Majd elhagyja... nem azért született, hogy nálad legyen. Itt nagyon nyomott a levegő s olyan unalmas az életet, mint a kolostorban. Ez árt a gyermeknek. Aztán énnekem is rosszul esik, hogy nincs nálam. Ures a házam. Anfsza hugom most ugys nálam lakik, majd az vigyáz Fomára.

(Folytatása következik.)

Mit vették önnék az élet, hogy ily rossz véleménye van róla? — kérdezte valaki. — Semmit. De látom, hogy piszkos, hogy nem érdemes a megismerésre!...

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai tag-sági választások már leolták s most az előválasztás következik. Legtöbb kivételével Vesz József eddigi alelnöknek van. Vesz egyhangulag lesz megválasztva, mert Lendvai Emil az erdélyi bank igazgatója, kit tekintélyes párt jelölt előnkül, maga állott az akció élére, hogy a választás egyhangulag történjék és az eddigi alelnök választassék meg.

A neworki tőzsde. New-Yorkból jelenik június 30-iki kelettel: A mai értéktőzsdén a kőszénártekek emelkedtek arra a hirre, hogy a bányamunkások sztrájkja vége felé közeledik. Néhány más papírra ez azt a következményt vonta maga után, hogy a spekuláció nem tartotta tanácsosnak az eladást. A pénzpiac hónapvégi élénksége miatt a forgalom szűk határok között mozgott, Zárlat állandó. Részvényforgalom 310.000 darab.

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. leány- és fiu-biztosító intézet folyó évi június hóban 1075 jutalék-kész irattatott be és másjutalékok fejében 46.789 korona 58 fillér fizetett ki. 1902. január 1-től június 30-ig beirt összes jutalék-készletek száma 5906 és a kifizetett másjutalékok összege 308.371 korona 75 fillér.

Sorsolás. Az osztrák hitelsorsjegyek mai bécsi húzásán a következő sorszámokat húzták ki: 50 118 203 268 311 439 515 588 699 863 1119 1165 1203 1218 1220 1408 1677 1785 1916 1979 2486 2492 2609 2741 2807 2809 3156 3392 3954 4003 4005 4026 4121 4186. A 300.000 koronás nyereményt a 311 sor. 48 sz., a 60.000 koronás második nyereményt a 4186 sor. 77 sz., 30.000 koronás harmadik nyereményt a 2809 sor. 93 sz. sorsjegy nyerte meg. 10-10.000 koronát nyertek a 311 sor. 70 sz. és 808 sor. 28 sz. sorsjegyek. 4-4000 koronát 1677 sor. 27 sz. és 1979 sor. 58 sz. sorsjegyek, 3-3000 koronát a 271 sor. 76 sz., 699 sor. 12 sz. és 2807 sor. 50 sz. sorsjegyek.

Az 1854-iki államsorsjegyek mai bécsi húzásán a következő sorszámokat húzták ki: 60 180 201 254 333 335 376 377 465 435 495 544 622 636 658 670 834 895 929 944 966 992 1043 1131 1141 1155 1167 1180 1270 1291 1291 2037 2157 2180 2252 2341 2343 2436 2504 2516 2707 2749 2868 3011 3048 3052 3061 3058 3137 3211 3268 3488 3440 3444 3445 3537 3590 3600 3601 3612 3714 3750 3785 3824 3884 3903 3969 3978. A nyereményhúzás október 1-én lesz.

Szertés konzumvásár jelentés. (A székeslővárosi szertésvásár és közvagyóhid utódsége.) Július 1-én. Főhajtás. Zsirsertés ugyanint öreg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 250-350 kilogramm 42 darab, kanló 6 darab, silány 22 darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 3 darab, közép 220-300 kilogramm 379 darab, könnyű 220 kilogramm 127 darab, sülőd — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen 539 darab. Hussertés ugyanint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 140-300 kilogramm — darab, sülőd — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 539 darab. Előző napi maradvány 125 darab, összesen 714 darab. Eladott 691 darab. Maradvány 23 darab. A vásár irányzata közép sz. — Következő árak jegyzettettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felül — fillérig, II. rendű 250-350 kilogramm 76-82 fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 84-91 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 86-90 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 76-84 fillérig, sülőd — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140-300 kilogramm — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig, kilogrammonként élősuliban.

Mezőgazdaság.

A vetések állása. Jászberényből táviratozzák: Három nap előtt megszünt a három hét óta tartó eszű s ezzel megszünt a vészély, mely a gyönyörű vetést jenyegette. A rozsdá — amitől félték — nem lépett fel. Kárt csak a tüpkövr buzák szenvedtek, mert azok még vannak dőlve és többé felállani nem tudnak és ezért a szem kelőképpen nem fejlődhetik. Állag a hozamot több helyről beérkezett jelentések összegezés alapján 10-12 métermázsára becülik. Rozs 8-10, árpa 8-10 métermázsára. A zab ércében elkésit, különben is a bevetett terület jelentéktelen. Tengeri és répa szépen fejlődik. A buza aratását egy hét múlva kezdi.

Ujvidékről jelentik, hogy öt nap óta tartó nyári meleg a megrogált vetéseket tetemesen javítja. Rozsdá csak a szárazak támadta meg. Az aratás július közepe felé kezdődik. A gazdák reménye emelkedőben van. Jó közép termés várható.

Egy bajat távirat szerint a termés hozamot az utóbbi eszűsek a kalászköz megőlése következtében némiképpen redukálni fogják. A becslést ez idő szorint a következőképp taksálják: buza 7-8, rozs 6-7,

árpa 7-8, zab 10-11 mm. katasztrális holdankint. A tengeri nagyon visszamaradt, fölülgetés a legjobb esetben az aratás és eszélés idejére fog esni.

Makóról táviratozzák: A vetések az egész megyében, de különösen Makó környékén igen szépen állanak. Itt-ott a hesszeni légy ártott nagyon a gabonának, de átlag igen szép reményekre jogosít a néhány nap múlva bekövetkező aratás. Az időjárás két nap óta melege fordult. Az ősi árpat és rozost már levágták és állag katasztrális holdankint 11 métermázsára termésre számítanak. A buzatermés holdankint átlag 8 métermázsát fog adni, ahol a hesszeni légy pusztított 6-7 métermázsát remélnek.

Megszűnt száj- és körömfájás. Temesvárról jelentik: A száj- és körömfájás miatti zárlat a betegség teljes megszűnése folytán a mai nappal véget ért. A belvárosi marhaforgalom Temesvártól nem esik korlátozás alá és az állatvásárok ismét megtarthatók.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, július 1.

Lanyha irányzat mellett 6000 métermázsára buza került forgalomba 5 fillérel alacsonyabb áron.

Rozs iránt csekély volt az érdeklődés.

Zab alig tartott áron került a forgalomba.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 140 mm. 77.5 k. 8 K. 85 f., 100 mm. 77.5 k. 8 K. 83 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 70 f., felső, 180 mm. 77.5 k. 8 K. 70 f., 100 mm. 77.5 k. 8 K. 70 f., 100 mm. 76.8 k. 8 K. 80 f., felső, üszkös, 100 mm. 75.8 k. 8 K. 70 f.

Pestmegyei: 100 mm. 73 k. 8 K. 85 f., 800 mm. 77.5 k. 8 K. 70 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 80 f., 150 mm. 77 f. 9 K. 80 f. 150 mm. 75.5 k. 8 K. 80 f., 150 mm. 76.5 k. 8 K. 50 f., 50 mm. 77 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 75 k. 8 K. 55 f.

Hartai: 350 mm. 76.5 k. 8 K. 50 f.

Bácskai: 150 mm. 75.5 k. 8 K. 95 f., 150 mm. 75.5 k. 8 K. 95 f.

Szerb: 3000 mm. 76 k. 8 K.

Uj buza, Pestmegyei: 300 mm. 78 k. 8 K. aug. 15-20. szállítás.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 7 K. 25 f.

Tengeri: 500 mm. 5 K. 12 1/2 f.

Zab: 100 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 30 f., 100 mm. 7 K. 27 1/2 f., 100 mm. 7 K. 15 f., 100 mm. 7 K. 12 1/2 f., 100 mm. 7 K. 10 f., 100 mm. 7 K., 200 mm. 6 K. 80 f.

Cinquantin: 300 mm. 5 K. 75 f.

Repe: Uj árú 300 mm. 10 K. 85 f.

Készpénzes mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde sorsolás szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza, Kilo, and sub-columns for K-tól and K-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácsági, and Bácskai.

Table with columns for Egyéb gabonafajták, Kilo, and sub-columns for K-tól and K-ig. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repe, and Köles.

A határdőztöltés folyamán a következő kölcsök történtek:

Table listing exchange rates for various commodities: Októberi buza 1902, Októberi rozs 1902, Októberi zab 1902, Juliusi tengeri 1902, Augusztusi tengeri 1902, Májusi tengeri 1903, Augusztusi repe 1902.

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing closing prices: Októberi buza 1902, Októberi rozs 1902, Októberi zab 1902, Juliusi tengeri 1902, Augusztusi tengeri 1902, Májusi tengeri 1903, Augusztusi repe 1902.

Délután fél 5 órákor zárlat:

Table listing final closing prices: Buza októberre 1902, Októberi rozs 1902, Októberi zab 1902.

Table listing exchange rates for Juliusi tengeri 1902, Augusztusi tengeri 1902, Májusi tengeri 1903, and Augusztusi repe 1902.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde fedezésekre és jobb külföldi hírekre szilárd irányzattal indult és a két Hitelezésnyem emelkedett, az üzlet folyama alatt azonban üzletsönd állott be és az értékek némileg eszökkentek. Az általános forgalom csekély volt.

Valuta és érováltó változatlan.

Előtőzsde. Osztrák hitelezésnyem 676.50-679.-, Magyar Hitelezésnyem 703.-705.75. Államvasuti részvény 704.-704.25. Rimamurányi vasmű részvény 503.-509.- korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Osztrák hitelezésnyem 679.25-678.25. Magyar hitelbank részvény 707.50-705.50-706.-, Államvasuti részvény 701.50-701.-. Déli vasut 64.-63.50-63.-, Rimamurányi vasmű részvény 508.-507.-, Közúti vaspálya részvény 603.-. Ipar- és kereskedelmi bank részvény 40.- korona.

A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelezésnyem 677.50, Magyar hitelezésnyem 705.50. Leszámitoló 431.-, Rimamurányi vasmű részvény 507.-, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 700.-. Közúti vasut 603.-, Villamos vasut 307.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonsterű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-biztosítóg hivatalsan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.-54.- korona, vörös aprószemű 35.-40.- korona, vörös erdélyi — korona, vörös búnsági — korona, közép szemű 42.-46.- korona, nagyszemű 43.-52.- korona. Disznózsír: budapesti 65.-65.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 55.-56.-, korona, 3 darabos 57.-57.50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnali szállítás. Szerbiai szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona. Szilvai: slávoniai — korona, szerbiai — korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, július 1. (A Budapesti Napló telefontelefontelentése.) New-York és Párisból ma ugyan magasabb jegyzéseket jejenlettek, de ezek szilárdít be-olyást nem gyakoroltak, mert a vételkezd teljesen hiányzott. Másfelől a kínálat sem volt nagyobb terjedelmű s így az árfoylamok lényegesebb elvátóztást nem szenvedtek. Buza ószre 7.86-7.84, rozs ószre 6.72-6.70, tengeri július-augusztusra 5.28-5.25-5.27, tengeri szeptember-októberre 5.46-5.45, zab ószre 6.18-6.15, repe augusztus-szeptemberre 11.50-11.60 korona. Zárlatok: buza ószre 7.81, zab ószre 6.12-6.11 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén barátságos volt a hangulat. A déli tőzsdén énk forgalom mellett indult. Javulás volt észlelhető. Később általános üzleti csendesség mellett a vezető coullise-papírok tartottak voltak: 2 óra 30 percek csendes, Berlinre tartott, Londonra szilárd.

Bécs, július 1. (Magyar értékek zárlata.) 4/20-os aranyjárdék 120.60. Tiszai és szegedi kölcson sorsjegy 102.-. Magyar vasuti kölcson ezüsten —, Magyar kölcson vasuti állami kötvény —, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —, Rimamurányi vasmű részvény 506.-, Magyar koronajárdék 97.80, 4/20-os Magyar földteherm. kötvény 97.75. Magyar hitelbank részvény 705.-, Magyar nyeremény kölcson sorsjegy 206.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —, Magyar keresk. bank —, Magyar cukoripar 1340.

Bécs, július 1. (Osztrák értékek zárlata.) 4/20-os papírjárdék 101.60. 4/20-os osztr. aranyjárdék 120.75. 1880-os sorsjegy 153.10. Osztrák hitelsorsjegy —, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyzőlet 453.50. Osztrák-magyar bank 1598. Déli vasut 64.50. Dunagabonajózsai részvény 878.-, Dohányrészvény 293.-, Császári és királyi arany 11.30. Német bankváltók 117.30. 4/20-os ezüst járdék 101.55. Osztrák koronajárdék 99.60. 1864-iki sorsjegy 22.-, Osztrák hitelintézeti részvény 77.75. Unionbank 541.-, Osztrák Landerbank 419.50. Osztrák-magyar Államvasut 700.25. Elbavölgyi vasut 445.50. Alpeai bányarészvény 402.-, 20 frank arany 1907. Londoni váltóár 240.15 Bécsi Tramway Lít B. —, Bécsi Tramway Lít A. 284.-, Lapót kohó 379.-, Az irányzat nyugodt.

Bécs, július 1. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelezésnyem 676.75. Magyar hitelezésnyem 705.50. Angol-Osztrák bank 279.50. Bécs bankjegyzőlet 454.-. Union bank 542.-, Landerbank 419.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 700.25. Déli vasut 64.25. Elbavölgyi vasut 416.40. Észnyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 293.50. Rimamurányi vasmű 507.50. Alpeai bányarészvény 401.60. Májusi járdék 101.65 Magyar korona járdék 97.80. Török sorsjegyek 107.75. Német birodalmi mária 117.36-117.33. Napoleond'or 1908.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 1. (Lősszáj tudósítás.) Noha ma sem élénkült meg az üzlet, mégis szilárd volt a hangulat. Ennek azonban csak a kőbő- és bányarészeknek látták hasznát. Azokban az iparágakban, amelyekben kupon-üzletek költöttek, meglehetősen nagy emelkedést értek el. Járadékok csön-desek. Vasutak jól állanak. Bankok el vannak hanyagolva. Hitelezvények bécsre emelkedtek. A második órában az üzlet nagyon korlátolt volt. Magánkamatlal 17/90/0.

Berlin, július 1. (Zárólat.) 4 1/2%-os papírjárdék 102.75. Osztrák-nyugati vasút 98.25. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar államvasút 150. Kasza-oderbergi vasút 100. Bécsi váltóár 95.15. Magyar vasúti beruházást kölcsön 100.10. Alpesi bányarészesvény 173.50. Geisenkircheni 169.50. Laura-kohó 198.40. 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.75. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 101.60. Osztrák hitelezvény 213. Deli vasút 17.25. Károlyi kőház vasút 100. Orosz bankjegyek 216.05. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 96.60. Török dohányrészesvény 103.25. Magyar hitelbank 100. Dynamit Trüsti 169.25. Az irányzat szilárd.

Berlin, július 1. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 102.95. Magyar koronajárdék 98. Osztrák hitelezvény 213.25. Osztrák-magyar államvasút 150.17. Deli vasút 17.50. Szászanyagi vasút 100. Elbavólyi vasút 100. Orosz bankjegyek készpénz 216.05. Buschtiehradi 100. Orosz bankjegyek (Ultimo) Lombard 100.

Páris, július 1. (Zárólat.) Osztrák-magyar államvasút 761. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.60. Osztrák Länderbank 3 1/2%-os francia járadék 101.77. Ottománbank 374. 3 1/2%-os francia járadék 102.50. Alpesi bányarészesvény 173.50. Deli vasút 17.25. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 104.75. Párisi bankrészesvény 106. Olasz járadék 104. Francia törleszt. járadék 100. Osztrák fővárosi-üzemelési részesvény 1300. Török dohányrészesvény 322. Az irányzat határozatlan.

Frankfurt, július 1. (Zárólat.) 4 1/2%-os papírjárdék 101.70. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.95. Magyar koronajárdék 98.30. Osztrák-magyar bank 114.46. Deli vasút 17.60. Elbavólyi vasút 111.40. Londoni váltóár 204.47. Bécsi bankjegyzület 115.25. Villamos részesvény 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 86.80. 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.65. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 101.80. Osztrák hitelezvény 213.20. Osztrák-magyar államvasút 150.25. Szászanyagi vasút 100. Bécsi váltóár 851.16. Párisi váltóár 812.33. Unio bank 100. Alpesi bányarészesvény 204. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 1. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arliovomok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelezvény 213.10. Német bank 100. Disconto 184.90. Berlini kereskedelmi bank 100. Geisenkircheni 169.50. Harpeni 100. Laura-kohó 100. Olasz járadék 100. Az irányzat határozatlan.

Hamburg, július 1. (Zárólat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.50. 1880. sorsjegye 153.25. Deli vasút 17.20. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.60. Osztrák hitelezvény 213.30. Osztrák-magyar államvasút 150.25. Olasz járadék 103.15. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 101.75. Az irányzat szilárdabb.

Budapest-köbányai jelentés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Július 1. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízósertések ára: L. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehez (párónként 400 kilogramm teljű sulyban) 98-100 fillérig. Öreg közep (párónként 300-340 kilogramm terjedő sulyban) 100-108 fillérig. Fintal nehez (párónként 320 kilogramm teljű sulyban) 106-108 fillérig. Fintal közep (párónként 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 104-106 fillérig. Fintal könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő sulyban) 100-108 fillérig. II. Magyar: szedett: Nehez (párónként 280 kilogramm teljű sulyban) 100-108 fillérig. Közep (párónként 240-280 kilogramm sulyban) 100-108 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) 100-108 fillérig. III. Romániai: Nehez (párónként 320 kilogramm teljű sulyban) 100-108 fillérig. Közep (párónként 250-320 kilogramm terjedő sulyban) 100-108 fillérig. Könnyű (párónként 200 kilogramm terjedő sulyban) 100-108 fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi): Nehez (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) 100-108 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) 100-108 fillérig. V. Szerbiai: Nehez (párónként 260 kilogramm teljű sulyban) 107-108 fillérig. Közep (párónként 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 105-106 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő sulyban) 104-105 fillérig. Sertésleltétel szám 1902. június 29. napján volt készlet 47.167 darab. 1902. június 30. napján lehalasztott 180 darab, 1902. június 30. napján elszállított 477 darab, 1902. július 1. napjára maradt készletben 46.870 darab.

Napirend.

Naplár. Szerda július 2. - Római katolikus: S. Bal. A. - Protestáns: S. Bal. A. - Görög-ország: (június 19.) Judas ap. - Zsidó: S. Bal. A. - Nap kel: 3 óra 52 percek. - Nyugszik: 7 óra 43 percek. - Hold kel: 1 óra 5 percek ójéj. - Nyugszik: 4 óra 13 percek délután. A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 óratól 7-ig. Belépőj 50 fillér. Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi kiállítás (Csillag-utca 15. sz. a.). Nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. - Többi tárai 1. korona belépőj mellett tekintethetők meg. Országos Képtár az Akadémiai délelőtt 9-1-ig. Iparművészeti Múzeum d. e. 9-1-ig. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9-1-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-10 l óráig. A fővárosi intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10-1-ig. Belépőj 1. korona. Közkedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-10 l 12 óráig és délután 2-6 óráig. Szabadalmi levéltár (Érszébet-kört 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. Az Akadémia Goethesobója nyitva délelőtt 10-12-ig. Az új országos kupaalkalmazók és lépcsőháza, délelőtt 9 óratól este 6 óráig a korona belépőj mellett. Mentőegységet helységei a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig.

Egyetemi füveskert az Üllői-uton délelőtt 7 óratól 12 óráig és d. u. 2 óratól 7 óráig. Állatkertben nyitva egész nap. Belépőj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintázt: V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 l délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az új letvezetőség arulástokat is eszközöl) a városi ipar-csarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi ügyvezetősége (Magyar kereskedelmi részvételrészleg) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, július 1. Meleg és tulnyomában száraz idő várható, helyenkint zivatarokkal. Észak-Európában depresszió helyezkedett el, melynek magva a Botten-öböl felett van, a magas nyomás pedig déli és keleti Európát borítja. Európában az idő meleg és jobbra száraz; esők voltak Angol- és Franciaországban, Németország északnyugati részéből pedig zivatarok jelentettek. Kiültés: Hazánkban a meleg és derült idő még egyre tart.

Viz állás.

Table with columns for location (Iras, Dunas, Horva, Vas, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latoros, Laborsz, Ung) and water level measurements for various stations like Schárding, Passau, Lina, Bécs, Pörseny, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Magyarfalva, Zsolna, Troncsán, Szerec, Szent-Gottárd, Győr, Péttan, Zákány, Barcs, Pécs, M-Szardab, Záhrt, Sziszec, Mityevica, Dócs, Szatmár, N-Majlány, Munkács, Komona, Ungváry.

Magyar Könyvtár. Szerkesztő: RADÓ ANTAL. Kiadja: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése. A júniusi sorozat a következő: Shakespeare. Romeo és Julia. 288-289. Jókai Mór. Petőfi Sándorról. 291. Ignotus. Változatok a G húron. 292. Megrendelhetők LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDVI. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM. és minden könyvkereskedésben.

Butor. osak jó minőségű. Hálószoza, kredenc, szőnyeg, divány, asztal, szék, íróasztal, könyvtartó, őr, fotel, ottoman, szalonberendezés, tükrök, egy egyenkit is, nagyon olcsón, eladás nagyban és kicsinyben. Vidékre gondosan csomagolva, biztosítva. Csak VI. Terezkört 40. számú Steinberger Manó butoriparoznál. A magyar humor kiváló gyűjteménye. NEVETŐ MAGYAR-ORSZÁG. Összeállította: GRACZA GYÖRGY. 2-ik bővített kiadás. Két kötet díszes vászonkötésben. Garay Akos és Tall Odón remek illusztrációval. A leg-szórakoztatóbb olvasmány. Egy-egy kötet ára kötvé 7 korona. Megrendelhető: LAMPEL RÓBERT-féle (WODIANER F. ÉS FIAI) u. t. u. udv. könyvkereskedés BUDAPEST VI., Andrássy-ut 21. sz.

Dr. Garai Antal. orvosa, sebész, szemész- és szülész-tudós, volt országos kir. oszt. főorvos. Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. és Opera mellett. TITKOS BETEGSÉGEKET. Legyengesétfolyásokat és sebeket, az énfertőzötés utó-banok az elgyógyult férfiak, magánélet, a hajlékú utókövetkezmenyeket, nőknél fehérhályog, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanúság egyik főokozója és börtbetegségeket gyógyít új gyógyszerrel szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan. Dr. Garai Antal. orvosa, sebész, szemész- és szülész-tudós, volt országos kir. oszt. főorvos. RENDELŐ: naponta d. e. 10 óratól egész délután 4 óráig, vasárnap délután 2 óratól 9 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolunk és gyógyszerrel a gondoskodva lesz. Nőknek külön várterem. Úgyazonról megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ ÚTMUTATÓ (amár a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségeket és azok szeszű gyógykezeléséről című könyv, volt ára 2 ft 60 sz. most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 ft bekiütés mellett bármennyre vagy 100 kr. utánvétel mellett.

Titkos betegségek. gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos évon át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján. Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista. gyógyít leggyorsabb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: gyugyosfolyást, hólyagbajokat, bujakoros sebeket, syphilist, annak következményeit, makkos bőrbajokat és az énfertőzötésből támadt idegbetegségeket. Kezelés az eredmény területi gyengességű (impotentia) egy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerök. Lakás: Budapest, Erzsébet-kört 12. sz. (Dobány-utca sarok, 1. emelet). Bejártat a lépcsőnél. Külön várteremek. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Titkos betegségek szakorvosa. gyorsan, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást önjárt szenvedőknek, 20 éves kórházi és magán-gyakorlati tapasztalatainak fogva legjobban ajánlható. Dr. CZINCZÁR J. egyetem. orvos-tudós. gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozási savar nélküli mindennemű bármily régi kötelei. Nemi betegségeket. ugymint gyugyosfolyást, hólyag- és vizelezi bajokat, bujakoros sebeket, syphilist, énfertőzötésből eredő idegbajokat, a legmakkosabb börtbetegségeket és szépséghibákat, továbbá. Nemi gyengességű állapotokat (impotentia) megelépi biztos eredményrel gyorsan a legjobban módon. Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. l. o. Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig. külön várterem. Külön nő- és kislány. Levelekre rögtön válasz.

Hirdetmény. Dénlőmet-osztrák-magyar kötelek, II. rész 5 füzet, érvényes 1899. január 1-től. Folyó évi július hó 1-től visszavonásig való érvényesül Léva állomás a fenti füzet 51. sz. kivétel díjszabásába (libamáj) a következő díjtételekkel felvétellett: Léva-Metz --- (--- 37.70) márka 100 kg.-kint. Léva-Strassburg C. B. 33.98) Budapest, 1. 02. június hó. (Utánvétel nem díjaztatik.)

GUMMI. és halhályog-kütlőlegességék, valódi francia és angol gyártmányú, teljesen biztos és ártalmatlan. Roule 1, 2, 3, 4, 5, 6 ft tucattja, halhályog 2, 3, 4, 5, 6 ft tucattja, Capoties americus 2, 3, 4, 5 ft tucattja, párisi szivacs 2, 3, 4, 5, 6 ft tucattja. Pessarium oclivium 1 ft 1.50-2.50 ft. Diana-örv habbaj-kezelők 3 ft 50, 3 ft 50 ft darabig. Magyar Orvosi Múszertárban Budapest, Kerepesi-ut 32. M., a Rókus-kórház templomával szemben. - Árjegyzék ingyen, zárt körben. 10 ft nyi megrendelésnél 20%-engedmény.

Színházak, szórakozó helyek.

FÓVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. július hó 2-án.
A kereszt jelében.

Történeti korrajz Nero császár korából 5 felvonásban, 9 képmű zenével, énekekkel. Irtá Barret Wilson. Fordította Komor Gyula.
Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. július hó 2-án.
Gyöngyi László vendégfelléptével.

A demokráta.
(Küruc Lába Mór.)

Eredeti fővárosi életkép dalokkal és táncsal 4 felvonásban. Irtá Feld Mátyás. Zeneje Barna László.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

CIRKUSZ CARRÉ OSZKÁR

(az állatkertben).
Ma szerdán, július 2-án este 7 1/2 óraker
nagy diszeldadás

egészén új és kiváló műsorral.

Prof. Norton B. Smith

a londoni kir. mezőgazdasági intézetből; rendkívül érdekes bemutatása itteni tudósok rosszhindulatú lovaknak, bámulatos szintre hihetetlen eredménynek. A cirkuszi művészet legnagyobb alkalmi rakéta! Rosszhindulatú lovak, mint ropogós, harapósok, csikók, csikók, idegesek, ijedségek stb. tulajdonság felkértek, hogy ilyen lovakkal a cirkusza jelenítsenek, ahol Prof. Smith azokat megjavítja és megszelídíti. Minden állatkész teljesén kizárva!

Aranyosi-féle felső kereskedelmi iskola

V. Nagykörönd-utca 13.
BEÍRÁS mind a három osztályba
július 1-5 napján délelőtt 8-12-ig.

Szenzációs találmány!

M. kir. szabadalom 51333.
Agy
Oszterekva.
Oszterekható és kóztáskában hordható szab. agy, mely az agy felületesség teszi az agymenet. Szék letáskában megkezelhetetlen. Vendég-, gyermek- és család-szobákban valamint kirándulásoknál nélkülözhetetlen.
Kap. **Frendiger Mózes és fia** magy. agy-, felőr- és rúneműgyárában
Budapest, VI. Lándon-utca 6. — Telefon 29-75.

Ős-Budavára.

Nyitva d. u. 6 órától reggeli 4 óráig.
Egészén új varieté-műsor.

The Manhattan-Quartett

kedvvel utcai énekesek.
D' Aolo-troupe c. zenei jelenet: The 6 Harrison's angol dal és tánc. Janovsky-troupe 22-csillagos tánc, Miss Gizella & Harry, trófia dalt; Sauer Róza operett énekes. The Masquarader's angol álarcos-tánc és a többi elsőrangú specialitás.

A Binder-család

szenzációs ingyenes mutatványai a 200 lábnyi sodronnyon este 8 és 12 óraker.
E. PRANDI mech. színháza.
Amerikai lovarda. Sok más szórakozás.
Beleépűdij 60 fillér, gyermekjegy 20 fillér.
Kedvezményes jegyek minden időszakban.

A világhírű eredeti Angol Hellel Premier-Kerékpárokat melyen le szállított árban 8 és 10 frón részlete, kerékpár-alkat-részeket 30% áreszállítással szállítunk.
I. r. külső gummi frt 5.50 és 4.—
I. r. belső gummi " 3.— és 2.—
Acetylénlámpa " 8.25 és 2.—
Calcium-carbid " kg. — 35
Olajlámpa " 1.35 és 1.—
1 pár kitérő pedál " 3.— és 2.40
Kik. angol eszengő " 75.— 50.— 35
Angol nyereg " 8.25 és 2.—
Teleskop-pumpa " 1.30 és 2.—
Fogantyuk párja " 40 és — 34
Kiló vágya níp- " — 05 és — 04
Kerékfutó eszengő " 1.15
Francia kulcs " — 50 és 85.—
Videki megrendések gyorsan és pontosan. — Nagy árjegyzék ingyen.
Láng Jakab és fia
kerékpár nagy raktára
Budapest, József körút 41. és fők-útel Rottenbiller-u. 1.
Mindenféle kerékpárjavításokat, zománcozást és nikkelezéseket teljesen és szakértően csinálunk.
Az árak kitérőgőrtől felelőséget vállalunk és nem teszünk eseten a pénzt visszaküldjük.
Magy. kir. államvasutak.
57988. CII. 1902.

Dr. RENNER

VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555).

Az intézetben gyógykezelés alá vétettek különféle ideg- és gerincbajok, álmatlanság, szédülés, ideges gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhősége, ideges szívbetegségek stb. — Alkalmazásban levő gyógykezelések: A tudományos vizgyógyintézet összes eljárásán kívül, szénásvány források melegekkel, szénásványos szulfidok, fényforrások (elbűvölés) és csuszák alkalmazása, az elektrotonia minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszáz (erővel vagy vibráció alakban, vagy elektro-maszáz) stb. Árak mérsékelték. Prospektus kívánatra.

LUSER L.-féle TURISTA-TAPASZ

Biztosan és gyorsan ható zer-tyukozom, szemes és talp, valamint a sarok bőrkeményedését, továbbá mindenféle bőrelváltozásokat eltávolít. A hátsóért jótételező váj. hatékony.
Központi szék, raktár SCHWENK L., győzgy., MEIDLING-BÉCS.
Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellékelt védőjeggyel és aláírással ellátva van, azért is erre ügyeljen. koll. 1 doboz ára 1.20 kor, vidékre 1.00 kor. előzetes bekldele mellett bórtenve.
Magyarországi főraktár: Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12. é. Andrássy-ut 29.

A Magyar Tudományos Akadémia által legújabb a BULYOVSKY-díjjal kitüntetett munka: Szatirák.

.... Irtá
KOZMA ANDOR.

Ára fűzve Vászonkötésben 5 K. 20 fil. 7 korona.

Megjelent és kapható az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai központjánál Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 54. sz.

Hirdetmény.

Közvetlen forgalom egyrészt Németország, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország között. (Zabrze állomás féltétele a 17. sz. (üveg) kivételes díjszámla. Az egyrészt Németország, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország közötti forgalomban 1900. é. május hó 1. óta érvényes árudíjszám 17. számú (üveg stb.) kivétel díjszámlába a katonai-ker. vasút igazgatóság Zabrze állomás f. év augusztus hó 1-ével felvették, minek folytán az említett díjszámla 268. oldalán foglalt a) csomóponti díjtáblázatok az alábbi díjtételekkel pótlandók.

		Csomópontig			
		A		B	
		Konstantinápoly és Salonikkal való forgalomban			
		I.		II.	
		Üvegárú kivétel nélkül			
		a		b	
		5000 k.		10000 kg.	
Díjtételek		100 kgmonként arany centimesben			
Zabrze	Kattowitz	441	301	434	294

Budapest, 1902. június havában.

A m. kir. Államvasutak igazgatóságának részleges vasutak nevében.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Fürdő- és üdülőhelyek a déli vasut mentén.

Vasutósszekkötetéseik és menetárok Budapestről. (Déli vasuti pályaudvar.)

Abbazia (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este. Abbazia-Mattuglie érk. 9:37 este, 9:17 d. e. Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 104.16 k., II. oszt. 74.55 k., III. oszt. 47.78 k.

Arco (Pragerhof-Marburg-Mori-n át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este. Arco érk. 9:50 d. e., 10:39 este. Menetérti jegyek Mori állomásig 30 napig érvényesek*) gyorsvonatokra: I. oszt. 132.10 k., II. oszt. 94.92 k., III. oszt. 61.53 k.

Auenhof (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 9:55 este. Welden érk. 7:42 este, 6:46 reggel, 2:04 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek*)

Velden állomásig, gyorsvonatokra: I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.38 k., III. oszt. 35.52 k.

Balaton-Földvár Budapest d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 8:00 d. e., 2:00 d. u., 5:25 d. u., 8:00 este, 9:55 este. Balaton-Földvár érk. 8:52 d. e., 11:02 d. e., 10:28 d. e., 6:10 d. u., 7:16 este, 1:42 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 21.60 k., II. oszt. 14.40 k., III. oszt. 8.70 k. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 15.40 k., II. oszt. 10.30 k., III. oszt. 6.50 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fűrdővág végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Balaton-Füred Budapest d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 8:00 d. e., 2:00 d. u., 5:25 d. u., 8:00 este, 9:55 este. Siófok érk. 8:25 d. e., 10:35 d. e., 10:09 d. e., 5:37 d. u., 7:48 este, 10:11 este, 1:17 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 19.00 k., II. oszt. 12.70 k., III. oszt. 7.60 k. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 13.50 k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 5.60 k. (Siófokig és vissza). Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fűrdővág végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Brennerbad (Pragerhof-Franzensteden át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este. Brennerbad érk. 5:15 regg., 2:59 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek: Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 117.30 k., II. oszt. 83.76 k., III. oszt. 53.63 k.

Daruvár (N.-Kanizsa-Barcsos át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 9:55 este. Daruvár érk. 8:53 este, 12:09 d. u. Személyvonati menetjegyek Barcsig: I. oszt. 23.80 k., II. oszt. 15.80 k., III. oszt. 10.80 k. Barcsról 30 napig érvényes menetérti jegyek: I. oszt. 13.— k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 6.— k.

Fonyód-fürdőtelep Budapest d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 8:00 regg., 2:00 d. u., 5:25 d. u. Fonyód-fürdőtelep érk. 7:38 d. e. 11:51 d. e., 10:56 d. e., 7:04 este, 7:04 este. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 27.00 k., II. oszt. 18.00 k., III. oszt. 10.80 k. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 19.20 k., II. oszt. 12.90 k., III. oszt. 8.10 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fűrdővág végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Gleichenberg (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 9:55 este. Purkila érk. 8:00 este, 3:18 d. e., 3:00 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek Spielfeld állomásig, gyorsvonatokra I. oszt. 59.60 k., II. oszt. 41.1 k., III. oszt. 25.50 k.

Gossensass (Pragerhof-Franzensteden át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este. Gossensass érk. 4:38 regg., 2:30 d. u. 30 napig érvényes menetérti jegyek*) Gyorsvonati: I. oszt. 117.30 k., II. oszt. 83.76 k., III. oszt. 53.63 k.

Görz (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 9:55 este. Görz érk. 10:00 este, 10:07 d. e., 6:34 este. 30 napig érvényes menetérti jegyek: Gyorsvonati: I. oszt. 111.58 k., II. oszt. 80:15 k., III. oszt. 51:51 k.

Hévíz Budapest d. v. ind. 6:50 regg., 8:00 regg., 2:00 d. u., 8:00 este, 9:55 este, Keszthely érk. 1:00 d. u., 11:45 d. e., 8:10 este, 12:00 éjjel, 3:40 regg. Menetérti jegyek B.-Szt.-Győrfőgy; Gyorsvonati: I. oszt. 32.40 k., II. oszt. 21.60 k., III. oszt. 13.00 k. Személyvonati: I. oszt. 23:10 k., II. oszt. 15:40 k., III. oszt. 9:60 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára a fűrdővág végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Lipik (Nagykanizsa-Barcsos át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 9:55 este. Lipik érk. 10:23 este, 3:37 d. u. Személyvonatu menetjegyek Barcsig: I. oszt. 23.50 kor,

II. oszt. 15.80 k., III. oszt. 10.80 k. Barcsról 30 napig érvényes menetérti jegyek: I. oszt. 15.— k., II. oszt. 10.— k., III. oszt. 7.— k.

Meran (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este. Meran érk. 7:51 regg., 2:45 d. u. B.-n-Gries állomásig 30 napig érvényes*) menetérti jegyek. Gyorsvonati: I. oszt. 124.68 k., II. oszt. 89.32 k., III. oszt. 57.80 k.

Pörschach a/S (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 9:55 este. Pörschach a/See érk. 7:27 este, 6:35 regg., 1:50 d. u. 30 napig érvényes*) menetérti jegyek. Gyorsvonati: I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.38 k., III. oszt. 35.52 k.

Rohitseh (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 9:55 este. Pörschach érk. 3:07 d. u., 8:33 este, 3:34 regg., 8:59 d. e., 30 napig érvényes menetérti jegyek Pörschach állomásig. Gyorsvonati: I. oszt. 61.88 k., II. oszt. 42.88 k., III. oszt. 26.64 k.

Römerbad Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 9:55 este. Römerbad érk. 4:09 d. u., 10:03 este, 4:33 regg., 10:31 d. e., 30 napig érvényes menetérti jegyek: Gyorsvonati: I. oszt. 70.04 k., II. oszt. 48.92 k., III. oszt. 30.72 k.

Savanyukút (Kanizsán át) Budapest d. v. ind. 6:50 regg., 8:00 regg., 8:00 este, 9:55 este. Savanyukút érk. 7:19 este, 4:03 d. u., 6:34 regg., 11:17 d. e. Személyvonati jegyek: I. oszt. 28.20 k., II. oszt. 18.60 k., III. oszt. 13.20 k.

Semmering (Kanizsa-Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 9:55 este. Semmering érk. 6:45 este, 2:40 éjjel, 7:05 regg., 4:32 d. u. Gyorsvonati menetérti jegyek 30 napig érvényesek: I. oszt. 77.44 k., II. oszt. 64.50 k., III. oszt. 34.44 k.

Siófok Budapest d. v. ind. 5:50 regg., 6:50 regg., 2:00 d. u., 5:25 d. u., 8:00 este, 9:55 este. Siófok érk. 8:25 d. e., 10:35 d. e., 10:09 d. e., 5:37 d. u., 7:48 este, 10:11 este, 1:17 éjjel. Gyorsvonati menetérti jegyek: I. oszt. 19.00 k., II. oszt. 12.70 k., III. oszt. 7.60 k. Személyvonati menetérti jegyek: I. oszt. 13.50 k., II. oszt. 9.— k., III. oszt. 5.60 k. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fűrdővág végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.

Tobelbad (Pragerhof-Grazon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 9:55 este. Premstätten-Tobelbad érk. 6:12 este, 8:06 regg., 1:46 d. u. Graz állomásig 30 napig érvényes menetérti jegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 59.60 k., II. oszt. 41.11 k., III. oszt. 25.50 k.

Toblach (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 9:55 este. Toblach érk. 1:02 éjjel, 10:46 d. e., 7:16 este, 30 napig érvényes*) menetérti jegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 106.14 k., II. oszt. 75.41 k., III. oszt. 48.55 k.

Tüffer (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 6:50 regg., 8:00 este, 9:55 este. Markt-Tüffer érk. 4:00 d. u., 9:52 este, 4:23 regg., 10:21 d. e. 30 napig érvényes menetérti jegyek Markt-Tüffer állomásig, gyorsvonati: I. oszt. 68.54 k., II. oszt. 47.83 k., III. oszt. 29.99 k.

Velden a. W. (Pragerhofon át) Budapest d. v. ind. 8:00 regg., 8:00 este, 9:55 este. Velden érk. 7:45 este, 6:46 regg., 2:04 d. u. 30 napig érvényes*) menetérti jegyek, gyorsvonati: I. oszt. 80.12 k., II. oszt. 55.38 k., III. oszt. 35.52 k.

Varasd-Teplitz (Csáktornya át) Budapest d. v. ind. 6:50 regg., 8:00 este, 9:55 este. Varasd-Teplitz érk. 5:23 d. u., 5:27 regg., 7:06 regg. Személyvonati jegyek Csáktornya állomásig: I. oszt. 21.60 k., II. oszt. 14.40 k., III. oszt. 9.60 k.

*) Május hó 1-től augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek I. é. október hó végéig érvényesek.

† Junius hó 20-tól szeptember hó 10-ig közlekedik.

‡ Julius hó 1-től augusztus hó 31-ig csak vasár- és ünneppnap közlekedik.

